

การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ADMINISTRATION OF THE EARLY INTERVENTION SYSTEM
OF MAE HONG SON SPECIAL EDUCATION CENTER

อาทิมา คำนวนทรัพย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2566

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย

นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์

สาขาวิชา

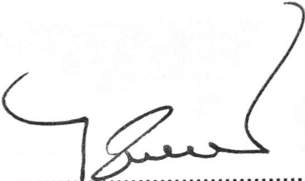
การบริหารการศึกษา

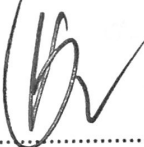
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อนันต์ บุญชัย)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)
วันที่ ..๑๒... เดือน ..มิถุนายน... พ.ศ. ..๒๕๖๖..
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย : อาทิตยา คำนวนทรัพย์

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

: รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งหมด 63 คน ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาข้อมูลจากประชากรทั้งหมด และกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนคือผู้บริหาร นักวิชาการและครูผู้สอน จำนวน 7 คน ที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และด้านการศึกษาพิเศษตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่ากับ 0.93 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่ากับ 0.88 และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุดคือการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การให้บริการ

ด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และการประเมินความก้าวหน้า ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือการประเมินความก้าวหน้า

แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสภาพปัจจุบันที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด และมีปัญหามากที่สุดคือด้านการประเมินความก้าวหน้า ทั้งนี้ควรดำเนินการจัดทำข้อมูลแสดง พัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียน และรายงานผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการตามระบบวงจร คุณภาพ (PDCA)

คำสำคัญ : การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม, ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

The Title : Administration of the Early Intervention System of Mae Hong Son Special Education Center

The Author : Artima Khamnuansap

Program : Educational Administration

Independent Study Advisor

: Associate Professor Dr. Prapan Thamachai Chairperson

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the condition and problems of the early intervention system of Mae Hong Son special education center and 2) to study the guidelines for the administration of the early intervention system of Mae Hong Son special education center. The population consisted of 2 administrators, 54 teachers, and 7 school committees, totaling 63 persons. Participants in a focus group discussion to determine the guidelines for the administration of the early intervention system at Mae Hong Son special education center were administrators, academicians, and teachers with experience in special education for at least three years, totaling 7 persons. The research tools were a questionnaire with a 5-level estimation scale. The reliability was assessed for content validity by the Index of Cronbach's alpha coefficient. The reliability of the state of the early intervention system of Mae Hong Son special education center questionnaire was 0.93, and the reliability of the problems of the early intervention system of Mae Hong Son special education center questionnaire was 0.88. The focus group data was recorded. Statistics used to analyze data were the mean and standard deviation and content synthesis.

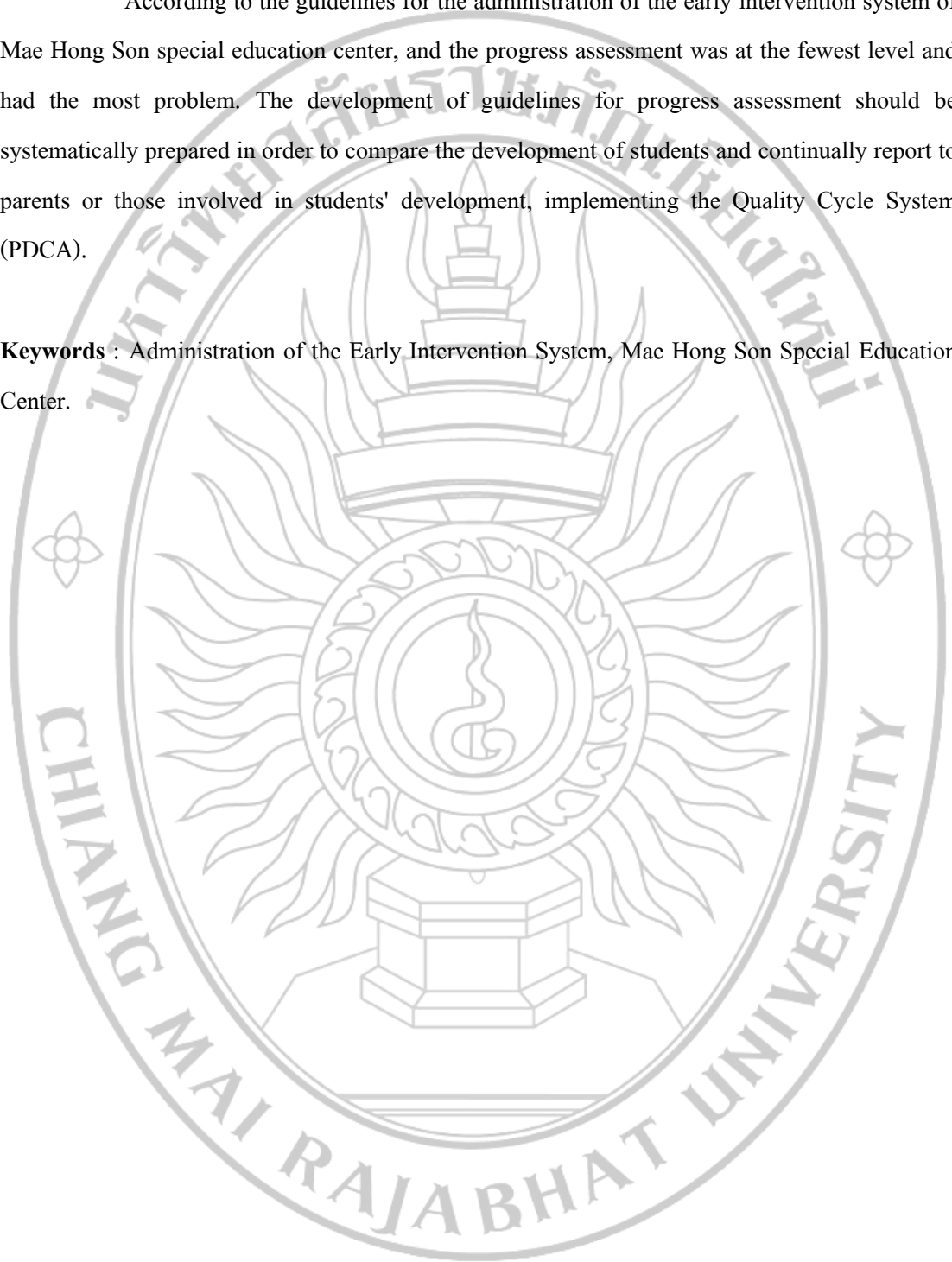
The research results revealed that:

The overall conditions of the early intervention system of Mae Hong Son special education center was at a high level. The lowest operations were the general data collection of children with disabilities, service by organizing appropriate activities, and assessment of progress.

The assessment of progress is the most difficult problem in Mae Hong Son special education center's early intervention system.

According to the guidelines for the administration of the early intervention system of Mae Hong Son special education center, and the progress assessment was at the fewest level and had the most problem. The development of guidelines for progress assessment should be systematically prepared in order to compare the development of students and continually report to parents or those involved in students' development, implementing the Quality Cycle System (PDCA).

Keywords : Administration of the Early Intervention System, Mae Hong Son Special Education Center.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการจัดทำ การค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทำให้ผู้ศึกษานำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และขอขอบคุณท่านผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายขอขอบพระคุณพ่อ แม่ และครอบครัว รวมทั้งเพื่อนนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้มาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์จากการค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การค้นคว้าอิสระนี้คงจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ

อาทิมา คำนวนทรัพย์

สารบัญ

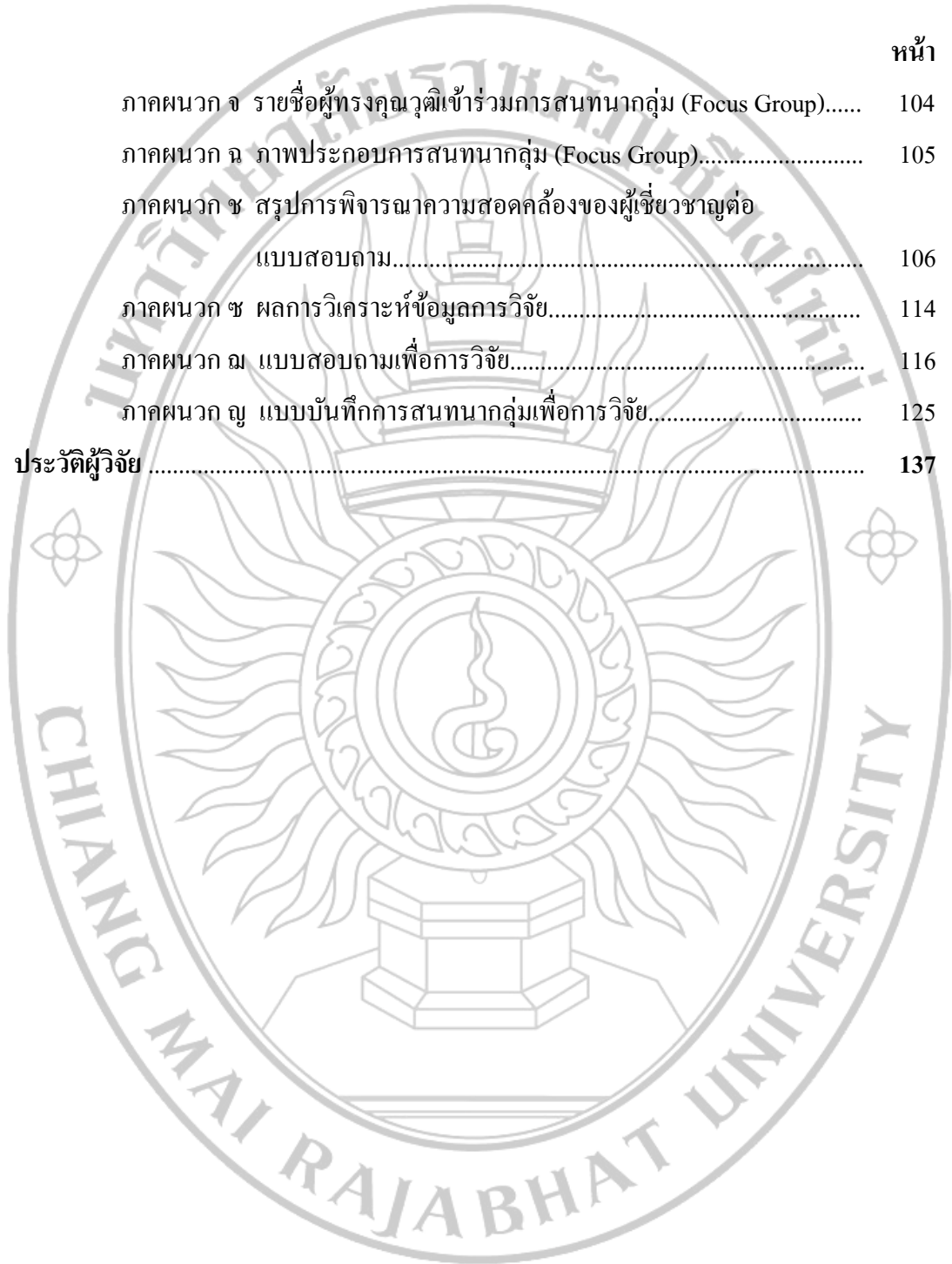
	หน้า
บทคัดย่อ	๗
ABSTRACT.....	๘
กิตติกรรมประกาศ	๑๑
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง	๑๑
สารบัญภาพ	๑๑
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับการจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารที่เกี่ยวข้อง.....	8
การจัดการศึกษาพิเศษ.....	12
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ.....	19
ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม.....	22
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
กรอบแนวคิดการวิจัย	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
รูปแบบการวิจัย	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษา พิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	48
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษา พิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษา พิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	56
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาคำหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	69
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ข ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือในการวิจัย.....	101
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการ ค้นคว้าอิสระ.....	102
ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ..	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	104
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	105
ภาคผนวก ช สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อ แบบสอบถาม.....	106
ภาคผนวก ซ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ฌ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	116
ภาคผนวก ฎ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัย.....	125
ประวัติผู้วิจัย	137

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สาระสำคัญ และวิธีการเขียนบ้าน.....	28
2.2	ข้อมูลจำนวนผู้เรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	39
4.1	ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวม.....	57
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษ.....	58
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา...	59
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน.....	61
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	62
4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม.....	64
4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านการประเมินความก้าวหน้า.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ..... 67
4.10	ผลการศึกษาข้อมูลการหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน..... 69
4.11	จำนวน และร้อยละผลการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน..... 81

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงกระบวนการบริหารวงจรคุณภาพ.....	12
2.2	แสดงแนวทางในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ ให้ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพ.....	18
2.3	แผนผังศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	33
2.4	โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	38
2.5	กรอบแนวคิดในการวิจัย	47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ ช่วยให้คนเจริญงอกงามทั้งทางปัญญา อารมณ์ จิตใจ ร่างกาย และสังคม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และทั่วถึงนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง หากผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ ได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกับเด็กปกติทั่วไปจะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม และประเทศชาติ ถ้าผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษช่วยเหลือตัวเองได้ก็จะลดภาระแก่ครอบครัว และสังคม พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ระบุว่าให้สถานศึกษา ในทุกสังกัด และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพ ในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพหรือการบริการอื่นใด (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2551, น. 3) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 วรรคสอง มาตรา 10 กำหนดว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือ มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึง ความสามารถของบุคคลนั้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 4)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้กำหนดบทบาทภารกิจการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยมีบทบาทที่สำคัญคือจัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งนี้การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจึงถือเป็นภารกิจหลักที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดทุกจังหวัดต้องดำเนินการจัดระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และให้บริการด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุดแก่เด็กที่พบว่ามีความเสี่ยงหรือทันทีที่ได้รับ การวินิจฉัยว่ามีความพิการ โดยมุ่งเน้นการให้บริการทางการศึกษากับพ่อแม่ และครอบครัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษต้องได้รับการจากนักสหวิชาชีพที่หลากหลาย ทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษา ตลอดจนป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีพัฒนาการเป็นไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป หรือใกล้เคียงกับเด็กปกติทั่วไปมากที่สุด นอกจากนั้นการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มยังช่วย คำจุนพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และทำให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาความสัมพันธ์ของทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น ในการดำเนินชีวิตได้ถึงขีดสูงสุด อีกทั้งยังช่วยแก้ไขความบกพร่อง และป้องกันความผิดปกติที่อาจ เกิดขึ้นภายหลังได้ และยังช่วยเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีพัฒนาการที่ดี สามารถเข้าเรียนร่วมในระดับที่เหมาะสมกับพัฒนาการต่อไปได้ (ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด นครสวรรค์, 2563, น. 2)

การบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดทุกจังหวัดจะสำเร็วจนนั้น ขึ้นอยู่กับ การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร สถานศึกษาว่าจะให้ความสำคัญกับการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มากน้อยเพียงใด และบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาอันน้อยแค่ไหน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมการ และส่งเสริมให้บุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจ ถือเป็นนโยบายที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันที่จะต้องทำตามขั้นตอนทุกขั้นตอน อย่างถูกต้อง ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานระบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มเกิดผลสำเร็วจนนั้น คือการบริหารจัดการที่ดีหรือวางระบบที่ดีตั้งแต่แรก การบริหาร มีความสำคัญเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์อย่างหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561, น. 13)

การรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2563 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีการดำเนินการยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน โดยมีจุดที่ควรพัฒนาได้แก่ 1) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2) ระบบและกระบวนการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ารับศึกษาต่อในโรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนเรียนรวม ห้องเรียนคู่ขนาน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องดำเนินการจัดทำเกณฑ์การประเมินความพร้อมของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่จะส่งต่อให้ชัดเจน เช่น การจัดทำคู่มือการส่งต่อ 3) จัดอบรมครูและบุคลากรในการพัฒนาสื่อและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 4) นำเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย 5) จัดอบรมครูและบุคลากรในการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) อย่างต่อเนื่อง และจัดอบรมครู บุคลากรในการจัดทำแผนการเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (ITP) อย่างต่อเนื่อง มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2563, น. 66) และการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2564 ภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญอยู่ในระดับที่ดีกว่าค่าเป้าหมาย เนื่องจากครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2564, น. 1-4)

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าว นับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องศึกษา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามขอบข่ายงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ด้าน คือการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ เพื่อได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงาน และการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีระบบ คลอบคลุม ชัดเจนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างการจัดระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างยั่งยืน
2. ได้แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน นำไปใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานจัดระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 54 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน รวมทั้งหมด 63 คน ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือผู้บริหาร นักวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 7 คน ที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และด้านการศึกษาพิเศษตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามแนวคิดของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558, น. 8) ได้แก่

- 1.1 การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
- 1.2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา
- 1.3 การประเมินความสามารถพื้นฐาน
- 1.4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 1.5 การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม
- 1.6 การประเมินความก้าวหน้า
- 1.7 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ

2. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการในปีการศึกษา 2565

ขอบเขตด้านสถานที่

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้ โดยอาศัยทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เป็นระบบ มีแบบแผน ขั้นตอนการดำเนินการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการซักประวัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านและการทำสังคมมิติ

2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการคัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นที่นำไปเป็นข้อมูลในการส่งต่อให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญวินิจฉัยเพิ่มเติมอย่างละเอียด

3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน หมายถึง กระบวนการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อนำข้อมูลไปวางแผนการจัดการศึกษาหรือการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล

4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง กระบวนการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตลอดจนการกำหนดถึงอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านการแพทย์หรือด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น การกำหนดแนวทางการศึกษา ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา คณะกรรมการจัดทำแผนและความเห็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม หมายถึง กระบวนการให้บริการที่เหมาะสมในการส่งเสริมทักษะพื้นฐานความสามารถทางการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นแต่ละประเภทความพิการ

6. การประเมินความก้าวหน้า หมายถึง กระบวนการการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ จากการสัมภาษณ์ การเขียนบันทึกเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แฟ้มผลงานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึก แบบทดสอบ และการทำสังคมมิติ

7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ หมายถึง กระบวนการกำกับ ติดตามตามแนวทางการให้บริการ การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสม โดยการทำสังคมมิติ และการรายงานผลการพัฒนา

แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง ผลการสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนจากผู้บริหาร นักวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่เป็นข้าราชการ พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง และพี่เลี้ยง เด็กพิการที่ทำหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้วยวิธีการต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2565

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามพระราชบัญญัติระเบียบราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไม่นับรวมผู้แทนครู และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่เป็นกรรมการ และเลขานุการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน หมายถึง สถานศึกษาสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย ตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และหาแนวทางการแก้ปัญหา การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารที่เกี่ยวข้อง
2. การจัดการศึกษาพิเศษ
3. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ
4. ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
5. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึง ความหมายของการบริหาร ความสำคัญของการบริหาร และแนวคิดกระบวนการของการบริหารตามลำดับ ดังนี้

ความหมายของการบริหาร

ธีระ รุญเจริญ (2550, น. 9) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทางสังคมตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง หนึ่งที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ และใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

มณูญ ร่มแก้ว (2553, น. 16) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น โดยใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ

จรูญี แก้วเอียน (2556, น. 2) ได้กล่าวว่า การบริหาร หรือการจัดการเป็นกระบวนการทำงานกับคน และโดยคน เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

ธัญดา ขยงศยั (2560, น. 16) การบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นงานของหัวหน้า หรือผู้นำที่จะต้องกระทำ เพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มากอยู่รวมกันและร่วมกันทำงาน เพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผล และได้ประสิทธิภาพ โดยที่ผู้บริหารใช้กระบวนการบริหาร อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วุฒิชัย ใจนะภา (2563, น. 15) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานร่วมกันจะช่วยให้ตระหนักในเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นความร่วมมือโดยผ่านกระบวนการ วิธีการจัดการ องค์กร การสั่งการ การอำนวยความสะดวก การปรับปรุงงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในที่สุด

กล่าวโดยสรุป การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น โดยใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหาร

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2551, น. 43 - 56) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารว่าเป็นการพัฒนาองค์กร ซึ่งสาระสำคัญของแนวความคิด คือประสิทธิภาพอันเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของการบริหาร เพื่อให้การบริหารงานในทุกหน่วยงานมีประสิทธิภาพจะต้องมีการแบ่งงานกันทำตามความเหมาะสม และความจำเป็นหรือความถนัด

เพ็ญพิศ ผาพองขุน (2560, น. 23) การบริหารมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจเป็นการจุดประกายให้มีการเริ่มต้นในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีการดำเนินการตามลำดับ เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในงานนั้น เนื่องด้วยผู้ปฏิบัติงานได้มองเห็นคุณค่าของการบริหาร

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561, น. 13) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา มีความสำคัญเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ อย่างหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาคนและพัฒนาประเทศต่อไป

กล่าวโดยสรุป การบริหารมีความสำคัญ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อพัฒนาองค์กรและเป็นสิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

แนวคิดกระบวนการบริหาร

ณรงค์ ภัยใจ (2560, น. 17) กล่าวถึงแนวคิดการกำหนดขั้นตอนการบริหารที่คล้ายกันคือ

1. การวางแผน (To Plan) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วกำหนดแผนปฏิบัติงานไว้เป็นแนวทางการทำงานในอนาคต
2. การจัดองค์การ (To Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดโครงสร้างงานและอำนาจหน้าที่ของบุคคล
3. การบังคับบัญชา (To Command) หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการวินิจฉัย สั่งการ การตัดสินใจ การมอบหมายหน้าที่การทำงาน การนิเทศงานตลอดจนการใช้ภาวะผู้นำ
4. การประสานงาน (To Coordinate) หมายถึง ความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงาน การจัดระเบียบงานให้เรียบร้อย สอดคล้อง กลมกลืน เพื่อให้งานสมดุล และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ การประสานงานเปรียบเสมือนตัวกลางนำฟันเฟืองของบรรดากิจกรรมทั้งหลายให้สอดคล้องกัน เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความกลมกลืน ราบรื่น และเรียบร้อย
5. การควบคุมงาน (To Control) หมายถึง การกำกับงานและตรวจสอบว่าการทำงานได้ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้หรือไม่ โดยอาศัยการรายงาน และงบประมาณเป็นเครื่องมือ

เพ็ญพิศ ผาพองขุน (2560, น. 7) กล่าวถึงแนวคิดการบริหารว่าเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ และเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่า การบริหารมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจเป็นการจุดประกายให้มีการเริ่มต้นในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีการดำเนินการตามลำดับ เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลในงานนั้น เนื่องด้วยผู้ปฏิบัติงานได้มองเห็นคุณค่าของการบริหาร

ยุทธนา เกื้อกุล (2560, น. 129 -160) กล่าวว่า กระบวนการบริหารให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตามวงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

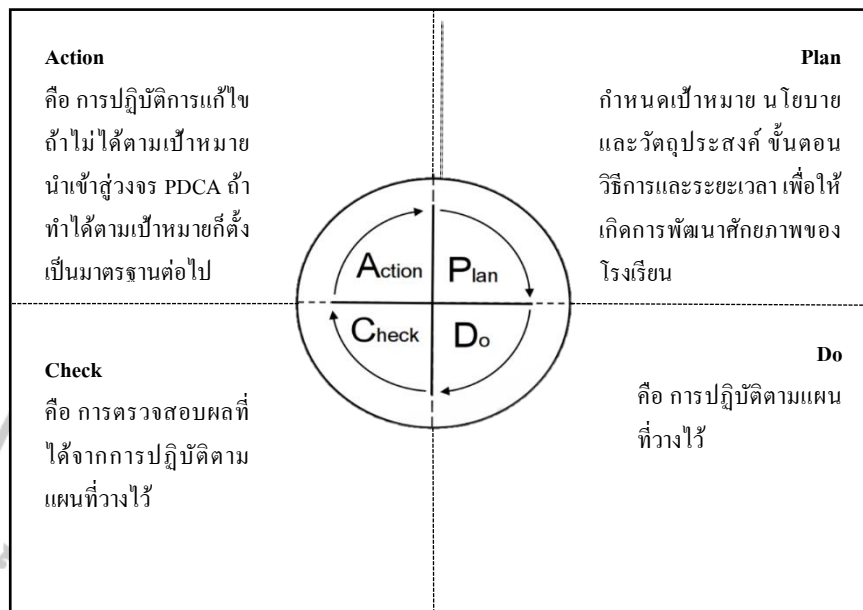
1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานวิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย การวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) เป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูล และเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่จะลงมือปฏิบัติให้ถ่องแท้ก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็ก ๆ อาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมากอาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวม บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking) เป็นขั้นตอนการเพื่อประเมินผลว่า มีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตามการตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไปในการตรวจสอบ และการประเมินการปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบด้วยการปฏิบัตินั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน การตรวจสอบ เป็นการประเมินและติดตามการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์กรอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การวางแผน และการเข้าสู่การปฏิบัติงานในองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุง และแก้ไขกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น เป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และความรับผิดชอบของแต่ละส่วน

4. ขั้นตอนการปรับปรุง (Action) เป็นขั้นตอนการของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้าหรือการ ค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่ การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิม เมื่อมีการดำเนินงานตามวงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) ในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วยการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานต่าง ๆ ในองค์กร ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ (2561, น. 7) ให้แนวคิดการบริหารตามวงจรคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน การเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check) และการเสนอแนวทางการปรับปรุง (Act)

ภาพที่ 2.1 แสดงกระบวนการบริหารวงจรคุณภาพ
ที่มา : ญัตติพัชร อ่อนตาม, 2562, น. 42

กล่าวโดยสรุป แนวคิดกระบวนการบริหารเป็นกระบวนการของการบริหารงานที่ส่งผลต่อคุณภาพ และเกิดประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือการบริหารงานให้เกิดความต่อเนื่อง ในการติดตามปรับปรุงพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ ติดตาม (Check) ประเมินผลและกำหนดมาตรฐาน ปรับปรุง สรุปผล (Act) ตามวงจรคุณภาพหรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle)

การจัดการศึกษาพิเศษ

การจัดการศึกษาพิเศษในการศึกษาค้นคว้าจะกล่าวถึง ความหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ ประเภทของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ และหลักการจัดการศึกษาพิเศษตามลำดับ ดังนี้

ความหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ

การจัดการศึกษาพิเศษนั้น มีความหมายที่แตกต่างไปจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปกติ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, น. 10) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษ คือการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนที่มี

ความต้องการทางด้านการศึกษา และความช่วยเหลือแตกต่างไปจากเด็กปกติ เนื่องจากสาเหตุความบกพร่องของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และรวมถึงเด็กที่มีสติปัญญาสูงกว่าปกติคือเด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้เด็กปกติได้ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีสิทธิที่จะได้รับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป ดังนั้นการจัดการศึกษาพิเศษจึงต้องจัดให้เหมาะสมกับความต้องการ และความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ทวีศักดิ์ ลิธิรัตน์เรขา (2562, น. 1) กล่าวว่า การจัดการศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ซึ่งผู้เรียนกลุ่มนี้มักไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้ในระบบปกติ เป็นการศึกษาที่มีความแตกต่างจากทั่วไป ทั้งในด้านวิธีการสอน กระบวนการ หลักสูตร เนื้อหาวิชา เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก นอกจากนี้การจัดการศึกษาพิเศษยังมีขอบเขตครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาให้กับเด็กปัญญาเลิศหรือผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านด้วย ซึ่งผู้เรียนเหล่านี้มักไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้ในระบบปกติ เช่นเดียวกัน การจัดการศึกษาพิเศษเป็นรูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มทักษะพื้นฐานด้านสังคม การสื่อสาร และทักษะทางความคิด ซึ่งทำให้เกิดผลดีต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในระยะยาว โดยเนื้อหาหลักสูตรจะเน้น การเตรียมความพร้อม เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันควบคู่ไปกับทักษะทางวิชาการได้

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ โดยเน้นการเพิ่มทักษะพื้นฐานด้านสังคม การสื่อสารและทักษะทางความคิด เนื้อหาในหลักสูตรเน้นการเตรียมความพร้อม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ประเภทของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประจักษ์ ทานาม (2559, น. 10 - 11) ได้แบ่งประเภทผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. กลุ่มที่มีลักษณะทางความสามารถสูงหรือมีความเป็นเลิศทางสติปัญญา เรียกโดยทั่วไปว่าเด็กปัญญาเลิศ ผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความสามารถพัฒนาตนเองได้ดีเพราะมีความสามารถทางสติปัญญา และความถนัดเฉพาะทาง เมื่อเทียบกับระดับพัฒนาการในด้านต่าง ๆ กับเกณฑ์เฉลี่ยของผู้เรียนในช่วงอายุเดียวกัน พบว่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยหรือเร็วกว่าค่าเฉลี่ย

ที่มีการกำหนดทั้งด้านการรับรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหา เมื่อทำการทดสอบระดับสติปัญญาจะพบว่าระดับสติปัญญาสูงกว่า 120 ขึ้นไป

2. กลุ่มที่มีลักษณะความบกพร่องด้วยความสามารถหรือมีปัญหา ผู้เรียนกลุ่มนี้มักเรียนรู้ได้ช้า และมีปัญหาในการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปได้ไม่เท่าเทียมกับเกณฑ์เฉลี่ยของผู้เรียน เมื่อเทียบกับผู้เรียนในช่วงระดับอายุเดียวกัน ดังนั้นการจะให้การศึกษาหรือพัฒนาผู้เรียนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และให้การช่วยเหลือเป็นพิเศษตามความเหมาะสม ซึ่งจำแนกได้เป็น 9 ประเภท คือ

-
- 2.1 บกพร่องทางการเห็น
 - 2.2 บกพร่องทางการได้ยิน
 - 2.3 บกพร่องทางสติปัญญา
 - 2.4 บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ
 - 2.5 บกพร่องทางการเรียนรู้
 - 2.6 บกพร่องทางการพูดและภาษา
 - 2.7 บกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์
 - 2.8 ออทิสติก
 - 2.9 พิกัดซ้อน

กระทรวงศึกษาธิการ (2560, น. 10-11) ได้กล่าวถึงประเภทผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภท และหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2542 โดยจำแนกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

1. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ ผู้เรียนที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียงหากตรวจวัดความชัดของสายตาดำมืดเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (60/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดของสายตาดำมืดเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

2. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ ผู้เรียนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงเล็กน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 หูหนวก หมายถึง ผู้เรียนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2.2 หูตึง หมายถึง ผู้เรียนที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาถึง 26 เดซิเบล

3. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจากทั้งหมด 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในการชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย ทั้งนี้ได้อาการดังกล่าวจะแสดงออกก่อนอายุ 18 ปี

4. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ ผู้เรียนที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ซึ่งความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมบูรณ์ประกอบเป็นมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุ และโรคติดต่อ

4.2 ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัว ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็ว และจังหวะการพูดผิดปกติ หรือผู้เรียนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา และหน้าที่ของภาษา

7. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ได้แก่ ผู้เรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8. ผู้เรียนออทิสติก ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วนซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคม และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรมหรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อน อายุ 30 เดือน

9. ผู้เรียนพิการซ้อน ได้แก่ ผู้เรียนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

กัญญา อักษรทอง (2562, น. 1) กำหนดประเภทของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ผู้เรียนออทิสติก และผู้เรียนพิการซ้อน

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา (2562, น. 1) แบ่งประเภทผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษออกเป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการสื่อสาร ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางอารมณ์และพฤติกรรม ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Intellectual Disabilities) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) ผู้เรียนออทิสติก และผู้เรียนที่มีความพิการซ้อน

กล่าวโดยสรุป ประเภทของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แบ่งเป็น 9 ประเภท ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น แบ่งเป็นตาบอดกับเห็นเลือนราง ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แบ่งเป็นหูหนวกกับหูตึง ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ผู้เรียนออทิสติก และผู้เรียนพิการซ้อน

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ

พดุง อาระขวิญญ (2550, น. 17) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษว่า ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษควรมีสติธิได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติควรจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้วยการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจะต้องมีความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียนเหล่านี้ จึงจะสามารถทำให้พวกเขาได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาดังนั้นการจัดการศึกษาพิเศษ จึงควรตั้งอยู่บนพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม
2. ผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน และแต่ละคนจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากัน และให้ทันโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป
3. ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสามารถอยู่ในตัวมากบ้าง น้อยบ้าง ซึ่งการศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กปรากฏเด่นชัดขึ้น
4. ในสังคมมนุษย์นั้นมิทั้งคนปกติ และคนพิการในเมื่อเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมปกติได้ เราก็ไม่ควรแยกการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังนั้นหากเป็นไปได้ควรให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติเท่าที่สามารถจะทำได้
5. เนื่องจากผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีความต้องการ และความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างกันไปจากเด็กปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้การศึกษาควรมีรูปแบบ และวิธีการที่แตกต่างกันไปจากรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, น. 10) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษนั้น จัดขึ้นเพื่อเน้นการประกัน โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้พัฒนาศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้ช่วยเหลือตนเอง และสังคมไม่เป็นภาระของผู้อื่น

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามสิทธิเช่นเดียวกับเด็กปกติ โดยอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลและให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเอง และอยู่ร่วมกับสังคมได้

หลักการจัดการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, น. 9) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงแนวทางในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, น. 9

นอกจากนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หลักการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จึงมีหลากหลายรูปแบบ คือ

1. จัดในโรงเรียนเฉพาะหรือโรงเรียนพิเศษ

1.1 แบบเต็มเวลา

1.2 แบบห้องเรียนพิเศษ

1.3 แบบโรงเรียนประจำ

1.4 แบบไป – กลับ

2. จัดแบบเรียนร่วมระหว่างผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับเด็กปกติ

พวงมณี ชัยเสรี (2557, น. 16-17) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาพิเศษแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. จัดในรูปแบบโรงเรียนพิเศษ เช่น ถ้าผู้เรียนพิการหูหนวกก็ไปเรียนที่โรงเรียนหูหนวกหรือเด็กตาบอดก็ไปเรียนที่โรงเรียนสอนคนตาบอด ซึ่งหลายประเทศนิยมทำกัน โรงเรียนพิเศษสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ไม่สามารถนำไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้

2. จัดในรูปแบบของชั้นเรียนพิเศษ เช่น ในโรงเรียนประถมหรืออนุบาล ซึ่งบางแห่งที่จัดชั้นเรียนสำหรับผู้เรียนเรียนช้า ปัญญาอ่อน ไอคิวต่ำให้เรียนในโรงเรียนส่วนกลาง และจัดครูพิเศษมาช่วยสอนในต่างประเทศก็นิยมเช่นเดียวกัน

3. จัดให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วมกับเด็กธรรมดาในชั้นเรียนธรรมดา เพื่อเป็นการขจัดปัญหาในแง่จิตวิทยาและปมด้อยให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรู้สึกภูมิใจว่าพวกเขาเหมือนเด็กธรรมดา

4. จัดครูพิเศษไปช่วยในโรงเรียนธรรมดา เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยเฉพาะ

กล่าวโดยสรุป หลักการจัดการศึกษาพิเศษเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งการจัดในโรงเรียนเฉพาะความพิการ การจัดในโรงเรียนเรียนร่วมกับเด็กปกติ จัดในชั้นเรียนพิเศษ โดยให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการตามรูปแบบที่เหมาะสมตามประเภทความพิการ

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษในการศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ตามลำดับดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดนโยบาย และการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษที่สอดคล้องกัน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 3 - 6) ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

สรุปพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้บุคคลบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิ และโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดนโยบายที่สอดคล้องกัน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2551, น. 1 - 3) ดังนี้

คนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วม

ทางสังคม ได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ตามประเภท และหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

ผู้ดูแลคนพิการ หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรือรับอุปการะคนพิการ

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนการกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หมายความว่า เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะหรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้หรือพัฒนาความสามารถ และศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวัน เพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรม แก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
2. เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น
3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน และประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท และบุคคล

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง

สถานศึกษาในทุกสังกัด และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนร่วม

การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพ ในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้

ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วน หรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็น การเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม ตามกฎหมาย

ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการ และประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพ เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับหรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

สรุปพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดนโยบาย ให้คนพิการได้รับการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต รวมทั้งได้รับสื่อ บริการทางการศึกษาที่ผู้คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ หากสถานศึกษาปฏิเสธรับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือว่าปฏิบัติไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย

ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในการศึกษาคั้งนี้จะกล่าวถึง ความหมาย ของระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ความสำคัญของระบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม และกระบวนการของระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตามลำดับ ดังนี้

ความหมายของระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

จิระวรรณ ศรีจันทร์ไชย (2556, น. 11) กล่าวว่า ระบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มหมายถึง การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เน้นการคัดกรอง และดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการส่งเสริม และดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และตรงกับ สภาพความเป็นจริง สร้างความสุขให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เสริมสร้างทักษะ ในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

พวงมณี ชัยเสรี (2557, น. 80) กล่าวว่า ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) เป็นการให้การช่วยเหลือหรือฟื้นฟูสมรรถภาพตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบ ความพิการ เพื่อพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ซึ่งหมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพ

ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในวัยเด็กหรือก่อนเรียนอย่างมีเป้าหมายตามความต้องการจำเป็นของผู้เรียน โดยร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญที่ให้บริการ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพเป็นการลดผลกระทบความพิการ และป้องกันความพิการหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา อันเนื่องมาจากความพิการด้วย นอกจากนี้ยังมีความสำคัญหลายอย่างที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน หากได้รับการบริการที่ครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักอรรถบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ ครูการศึกษาพิเศษ

วุฒิชัย ใจนะภา (2563, น. 27) กล่าวว่า ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในวัยเด็กหรือก่อนเรียนอย่างมีเป้าหมาย ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนโดยเร็วที่สุด จากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญที่ให้บริการลักษณะเป็นทีมสหวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการลดผลกระทบจากความพิการ และป้องกันความพิการหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาอันเนื่องมาจากความพิการด้วย

กล่าวโดยสรุป ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หมายถึง การให้การช่วยเหลือตามกระบวนการพัฒนาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เรียนตั้งแต่แรกเกิด โดยความร่วมมือจากนักสหวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพเป็นการลดผลกระทบความพิการ และป้องกันความพิการหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา

ความสำคัญของระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

ในการจัดระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น มีความสำคัญหลายประการซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาในทุกด้าน ความสำคัญดังกล่าวสามารถแบ่งได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 10) ดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญต่อตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเอง

ผู้เรียนที่ได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น ย่อมมีความสำคัญต่อตัวผู้เรียนโดยตรงที่สุด เพราะผู้เรียนจะได้รับการบริการที่ครอบคลุมไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพอนามัย การบริการทางจิตวิทยา และบริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะด้านร่างกาย ทักษะด้านการคิด ทักษะด้านการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางอารมณ์ ทักษะทางสังคม ทักษะทางวิชาการ ทักษะพื้นฐานอาชีพ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่อายุ 0 ถึง 7 ปี

กูก เทสเซียร์ และไคลน์ (Cook, Tessier and Klein, 1996, p. 14) ได้สรุปว่าผู้เรียนที่ได้รับการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น จะมีผลดีในระยะยาว คือมักมีโอกาสดูแลเรียนชั้นเรียน

ปกติมากกว่าชั้นเรียนพิเศษ และไม่ถูกจัดชั้นเรียนที่ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงของตนเอง มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนในระดับมัธยมศึกษา และมีโอกาสที่จะเรียนจนสำเร็จเมื่ออยู่ในวัยเยาวชน จะไม่เป็นผู้ที่กระทำผิดต่อกฎหมาย มีโอกาสที่จะผิดพลาดด้วยการตั้งคร่ำครึในวัยรุ่นน้อยมีโอกาที่จะได้รับการจ้างงานเมื่อจบการศึกษา

2. ความสำคัญต่อครอบครัวของผู้เรียน

ระบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่มีความบกพร่อง และครอบครัวมีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของปฏิสัมพันธ์ตามธรรมชาติระหว่างพ่อแม่ผู้เรียนซึ่งเป็นไปตามรูปแบบเช่นเดียวกับผู้เรียนที่พ่อแม่มีลูกปกติ

2.2 ปัญหาต่าง ๆ มากมายที่ตามมาจากการที่พ่อแม่มีลูกที่มีความบกพร่องหรือพิการที่ทำให้พ่อแม่รู้สึกผิด โกรธและคับข้องใจลดน้อยลง เพราะในสภาพแวดล้อมของการให้บริการพ่อแม่จะได้รับความเห็นใจ กำลังใจ ความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้ให้บริการและครอบครัวอื่นที่มีปัญหาอย่างเดียวกัน ซึ่งอาจจะทำให้การช่วยเหลือลูกมีประสิทธิภาพ และเรียนรู้แลกเปลี่ยนความรู้ต่อกัน และอาจเกิดการสร้างเครือข่ายพ่อแม่ในอนาคต

2.3 ช่วยให้อุปการะ และผู้เกี่ยวข้องสามารถค้นพบความต้องการจำเป็นของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เร็ว การที่ผู้ปกครองดูแล และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดจะช่วยให้ค้นพบสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น หากได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมในช่วงปีแรก ๆ ของชีวิตจะช่วยให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในระดับที่สูงขึ้นได้ การให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ระยะแรกเริ่มจะช่วยลดความยุ่งยากซับซ้อนในการจัดบริการระดับสูงขึ้นไปได้

2.4 การที่พ่อแม่เรียนรู้ผ่านการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในการส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอกับลูกของตนในระยะ 3-5 ปี ตลอดโปรแกรมนั้น จะเป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดรูปแบบพัฒนาการเชิงบวกในผู้เรียนได้

3. ความสำคัญต่อสังคม

3.1 ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อป้องกันความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างคลอด และแก้ไขความบกพร่อง ดังนั้นการเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันความพิการนั้น ถือเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจะเป็นการป้องกันก่อนที่จะมีการเป็นการลดภาระที่ต้องดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.2 การที่ประเทศไทยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนทั่วไปนั้น ผู้เรียนเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือการศึกษา ระยะแรกเริ่ม เพื่อเตรียมให้สามารถเข้าเรียนร่วมในระดับประถมศึกษา และระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้

3.3 ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มทำให้ผู้คนในสังคมได้รับรู้ และเข้าใจสภาพความบกพร่องต่าง ๆ ทำให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ ให้มีความเชื่อและความรู้ที่ถูกต้องในการให้ความช่วยเหลือ และปฏิบัติต่อผู้เรียน ที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษได้อย่างถูกต้องวิธี

3.4 ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมุ่งพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษพัฒนาทุกด้าน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาค่าพยาบาล ทำให้ประหยัดเงินที่ทำการ รักษาไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านอื่นต่อไป

นอกจากนี้ พวงมณี ชัยเสรี (2557, น. 82) กล่าวว่า ระบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มมีความสำคัญต่อทั้งตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเอง ครอบครัวและสังคม ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสความเท่าเทียมในการได้รับบริการที่เหมาะสมจากภาครัฐและที่สำคัญคือ สิทธิ ความเท่าเทียม ความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาที่สมควรได้รับบริการที่ดี มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความช่วยเหลือด้านการเตรียมความพร้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การบริการ รวมทั้งโอกาสในการเข้ารับการการศึกษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญ ทั้งต่อตัว ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเองไม่ว่าการดูแลสุขภาพอนามัย การบริการทางการศึกษา ด้านครอบครัวส่งผลให้ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพระหว่างพ่อแม่ การดูแล และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดจะช่วยให้ค้นพบสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น และช่วยให้ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรู้ที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในระดับสูงขึ้นได้

กระบวนการของระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558, น. 8) กล่าวถึง กระบวนการของระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนเข้าสู่โปรแกรม คือระยะที่ผู้เรียนก่อนเข้ารับบริการ ได้แก่ การส่งต่อ การค้นหา และการคัดแยก

ระยะที่ 2 การรับบริการ คือ ระยะที่ผู้เรียนเริ่มเข้ารับบริการ ได้แก่ การตรวจสอบ การพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือแผนบริการครอบครัว การปฏิบัติการสอน และการประเมินผล

ระยะที่ 3 การสิ้นสุดการรับบริการ ได้แก่ การส่งต่อไปสู่โปรแกรมใหม่ และการจัดที่เรียนที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้เรียนร่วมในโรงเรียนปกติทั่วไป หรือเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ

ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้การช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม มีกระบวนการตั้งแต่รวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนบริการเฉพาะครอบครัวหรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า รวมถึงการส่งต่อและการนิเทศติดตามประเมินผล ซึ่งผู้เรียนที่ประสงค์มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษทุกแห่งจะมีกระบวนการให้บริการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการให้บริการ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการ ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ การทำสังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน ซึ่งแต่ละวิธีมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การสังเกต คือ การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างใส่ใจ และมีระเบียบวิธี เพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น ซึ่งเหมาะกับการศึกษาพฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้งในผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และครอบครัว เพื่อสนับสนุนหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้มาจากการบอกเล่าหรือเป็นข้อมูลที่เสริมความเข้าใจให้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น แต่มีข้อจำกัดของวิธีการสังเกต คืออาจมีอารมณ์ร่วม มีอคติหรือเข้าข้างกลุ่มที่ศึกษา จะส่งผลต่อความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ การบันทึกผลการสังเกตมักมีลักษณะเป็นการพรรณนา สิ่งที่ต้องสังเกต ได้แก่ การกระทำของแต่ละบุคคล แบบแผนการกระทำความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม และองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม

1.2 การสัมภาษณ์ คือการรวบรวมข้อมูล โดยการพบปะ พูดคุย สันทนาการกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ซึ่งอาจใช้การสัมภาษณ์ใน 2 ลักษณะ คือการสัมภาษณ์แบบเป็นมาตรฐาน (Standardized Interview หรือ Structured interview) หรือการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นมาตรฐาน (Unstandardized Interview หรือ Unstructured interview) การสัมภาษณ์ทุกลักษณะจะต้องมีการบันทึกข้อมูลทุกครั้ง จึงจะถือว่าได้ดำเนินการโดยสมบูรณ์

1.3 การชักประวัติ คือการได้ข้อมูลเบื้องต้นจากการสอบถามร่วมกับแบบสอบถามประวัติของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้ชักประวัติจะสอบถามข้อมูลอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากแบบสอบถามประวัติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ และเที่ยงตรงยิ่งขึ้นทั้งในด้านทัศนคติ ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และครอบครัว ในปัญหาความต้องการ ด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ ที่เขากำลังประสบอยู่ การชักประวัติเป็นการติดต่อสื่อสารโดยตรงระหว่างผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และครอบครัว กับครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ซึ่งต้องอาศัยการมีมนุษยสัมพันธ์ การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน สีสัน ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และครอบครัว ดังนั้นผู้ชักประวัติจะต้องจัดสภาพบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นเอกเทศ มีความเป็นมิตร หลีกเลี่ยงการแทรกแซงหรือการถูกขัดจังหวะระหว่างดำเนินการมีความสำคัญในการชักประวัติ รวมถึงกระบวนการตอบสนองความต้องการขณะตอบคำถาม รูปแบบของคำถาม ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่มีหลายตัวเลือกหรือหลายคำถาม หลายคำตอบในประโยคเดียวกัน ควรเป็นคำถามเปิด เพื่อให้เกิดความหลากหลายและหลีกเลี่ยงการถามนำ ผู้ชักประวัติที่ดีควรเจียบฟังคำตอบ สังเกตอาการหรืออารมณ์ผู้ตอบ โดยมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และครอบครัวตอบคำถามอย่างต่อเนื่อง

1.4 สังคมมิติ คือการรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เทคนิค สังคมมิติเป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการประสานส่งต่อให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนต่อไป

1.5 การเยี่ยมบ้านผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจะช่วยให้ทราบถึงสภาพปัญหา และความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สภาพครอบครัวและบริบทชุมชน ซึ่งควรมีการวางแผน และกำหนดแนวทางในการเยี่ยมบ้าน ดังนี้

1.5.1 เตรียมแบบบันทึกข้อมูล เช่น แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แฟ้มหรือข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลเดิม ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง นัดหมายคณะทำงาน และครอบครัวล่วงหน้า

1.5.2 ประสานงานอาสาสมัครในชุมชน และกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน การไปเยี่ยมบ้าน ควรคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้อง สาระสำคัญและวิธีการ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 สาระสำคัญ และวิธีการเยี่ยมบ้าน

ผู้เกี่ยวข้อง	สาระสำคัญ	วิธีการ
พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย และญาติ	1. การดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร การทำความสะอาดร่างกาย การสวมเสื้อผ้า 2. การให้การยอมรับให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวให้แสดงความสามารถด้วยตนเอง โดยผู้เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนต้องการให้ความสำคัญ ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่เหมือนกับเด็กทั่วไป	1. แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเลี้ยงดูและการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและครอบครัว 2. สังเกตสภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ ๑ ที่ ๒ ของ บุ ค ล ในสภาพแวดล้อมในบ้านของผู้เรียน และ ครอบครัว สภาพแวดล้อมในบ้าน นอกบ้าน ชุมชนใกล้บ้าน
เพื่อนบ้าน และบุคคลใน ชุมชน	1. ทศนคติความรู้สึก และความคิดเห็นต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และครอบครัว 2. การยอมรับ 3. การให้ความช่วยเหลือ	1. สังเกต 2. สัมภาษณ์

ที่มา : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558, น. 8

2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การคัดกรองประเภทความพิการเป็นการคัดกรอง โดยใช้แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษาตามแบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ และแบบประเมินอื่น ๆ ของนักวิชาชีพ ซึ่งเครื่องมือแต่ละชนิด จะกำหนดประเด็นการตรวจสอบ และเครื่องมือที่ครู นักวิชาชีพต้องปฏิบัติ พร้อมทั้งประมวลผลการคัดกรอง นอกจากนี้จะต้องศึกษา

เอกสารอื่นที่ได้มาจากการวินิจฉัยของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ นักจิตวิทยาคลินิก เป็นต้น เพื่อยืนยันผลการคัดกรองในกรณีผลการคัดกรองมีข้อสงสัยและต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานหรือนักวิชาชีพอื่น จะต้องมีการส่งต่อ เพื่อให้ได้รับการวินิจฉัยอย่างละเอียดและเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน การตรวจวัดระดับสติปัญญา เป็นต้น

3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน การประเมินความสามารถพื้นฐาน เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อย โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ และพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนให้คำนึงถึงทักษะพื้นฐาน ทั้ง 6 ทักษะ ซึ่งมีหลักการและกระบวนการประเมินความสามารถพื้นฐานที่สำคัญ 7 ประการ ดังนี้

3.1 นักการศึกษา และนักวิชาชีพควรคำนึงถึงกระบวนการประเมิน 5 ประการนี้ เป็นสำคัญ

3.1.1 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

3.1.2 การจดบันทึกผลการประเมินในหลายสถานการณ์

3.1.3 การวิเคราะห์งาน และจัดกระทำกับข้อมูลพฤติกรรมผู้เรียน

3.1.4 การแยกแยะความแตกต่างของพฤติกรรมผู้เรียน

3.1.5 ระบุวัตถุประสงค์ของการสอนตามสิ่งประเมินได้

3.2 พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตนั้น อาจมิใช่สาเหตุของปัญหาที่ได้อา่คว่นตัดสินใจจากสถานการณ์เดียว

3.3 การสังเกตพฤติกรรม ต้องประเมินทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านการปรับตัว ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง

3.4 ในการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการที่เบี่ยงเบนไป ต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานเด็กปกติในวัยเดียวกัน

3.5 การประเมินผู้เรียน และการวัดผลผู้เรียน ควรได้จากการรวบรวมจากการสังเกตผู้เรียนที่บ้าน ที่คลินิก ในโครงการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือที่โรงเรียน

3.6 ความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติและวัฒนธรรม สภาพของความจริง ควรนำมาเป็นข้อพิจารณาด้วย นอกจากนี้บทสัมภาษณ์ของผู้ปกครองก็เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผู้เรียนด้วย

3.7 ควรประเมินหลายครั้งก่อนที่จะสรุปผล สำหรับหลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษได้จัดทำแบบประเมินความสามารถพื้นฐานที่ครอบคลุมทักษะต่าง ๆ ทั้งจำนวน 6 ทักษะ ตั้งแต่อายุ 0-6 ปี และกำหนด

เกณฑ์ความระดับความสามารถ 5 ระดับ ซึ่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคนที่จะรับบริการจะต้องได้รับการประเมินความสามารถพื้นฐานด้วยแบบประเมินนี้

4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 โดยได้กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้วางแผนในการจัดบริการตามองค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย

- 4.1 ข้อมูลทั่วไป
- 4.2 ข้อมูลทางด้านการแพทย์หรือด้านสุขภาพ
- 4.3 ข้อมูลด้านการศึกษา
- 4.4 ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น
- 4.5 การกำหนดแนวทางการศึกษา และการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ
- 4.6 ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- 4.7 คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 4.8 ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เรียน

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลต้องมีความละเอียด รอบคอบซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสำหรับรายละเอียดให้ศึกษาจากคู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

5. การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม เมื่อกำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แล้วผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละบุคคลจะได้รับการจัดการเรียนการสอน และบริการอื่น ๆ ตามที่กำหนด โดยครูและนักวิชาชีพจะจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมทักษะการเรียนรู้สำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้จัดตามความต้องการจำเป็นของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ควรคำนึงถึงอายุจริงของผู้เรียน สภาพแวดล้อมของครอบครัว ชุมชน และเป้าหมายของช่วงเชื่อมต่อที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ และพ่อแม่ได้ร่วมกันกำหนด

6. การประเมินความก้าวหน้าในระหว่างการจัดการเรียนการสอนหรือให้บริการต้องมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละคน วิธีการประเมินขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของกิจกรรม เช่น หากกิจกรรมกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติแสดงว่าการประเมินจะเน้นการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะให้การสังเกตหรือการทดสอบ

ก็ได้ ในการประเมินแต่ละครั้งจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสรุปความก้าวหน้าของผู้เรียน และการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนมีการรายงานความก้าวหน้า โดยมี พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจในการทบทวน และปรับแผนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล ซึ่งควรประเมินเพื่อทบทวน และปรับแผนอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง

7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ การนิเทศเป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำครู นักวิชาชีพ ในการจัดการเรียนการสอน และให้บริการ เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนา และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ส่วนการกำกับ ติดตามเป็นการตรวจสอบ การจัดบริการให้เป็นไปตามระยะเวลา เป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การจัดโปรแกรม การได้รับและใช้สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อื่น ๆ เป็นต้น

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการศึกษาค้นคว้าถึง บริบท ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และโครงสร้างศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามลำดับ ดังนี้

บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศของ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นศูนย์ในการ จัดการศึกษาพิเศษ การจัดสื่อ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การประสานงานกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการส่งต่อโรงเรียน สถานฝึกอาชีพ และชุมชน ให้คนพิการในจังหวัด แม่ฮ่องสอน และกรมสามัญศึกษาได้มอบหมายให้โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือใน พระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ ประสานงานการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน และได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้นายอุดม ไชยมงคล อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ แม่ฮ่องสอนปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2553

ปี พ.ศ. 2553 ได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน โดยมี นายอดิสรณ์ พวงทอง ผู้อำนวยการ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอนในขณะนั้น อนุญาตให้ใช้

พื้นที่บางส่วนของห้องปกครอง เป็นสำนักงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ชั่วคราว

ปี พ.ศ. 2544 ได้รับจัดสรรงบประมาณ ค่าปรับปรุงซ่อมแซม จำนวน 100,000 บาท
ซ่อมแซมศาลากาญจนาภิเษกของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน ใช้ดำเนินงานในระยะ
แรกเริ่ม เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2544

ปี พ.ศ. 2546 ได้รับจัดสรรงบประมาณเหลือจ่าย จำนวน 1,062,387 บาท ก่อสร้าง
อาคารเรียนกึ่งถาวร ชั้นเดียว ขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 48 เมตร ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดิน 7 ไร่
ของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน เพื่อปลูกสร้างอาคารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
แม่ฮ่องสอน

ปี พ.ศ. 2550 ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 2,172,000 บาท ก่อสร้างอาคาร
สำนักงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปี พ.ศ. 2552 นายเอนก ไชยวงศ์ ได้รับแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือนเมษายน
พ.ศ. 2559

ปี พ.ศ. 2553 ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 819,000 บาท สร้างอาคาร
เรียนพยาบาลศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปี พ.ศ. 2559 ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 3,772,700 บาท สร้างอาคารบ้านพักครู
8 หน่วย (แฟลตครู 8 หน่วย)

ปี พ.ศ. 2559 นางอัมไพ อุดตาธรรม ได้รับแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2559 ถึง 30 เมษายน
พ.ศ. 2560

ปี พ.ศ. 2559 ได้รับจัดสรรงบประมาณ 2560 จำนวน 426,280 บาท สร้างส้วมชาย

ปี พ.ศ. 2559 ได้รับจัดสรรงบประมาณ 2560 จำนวน 316,334 บาท สร้างส้วมหญิง

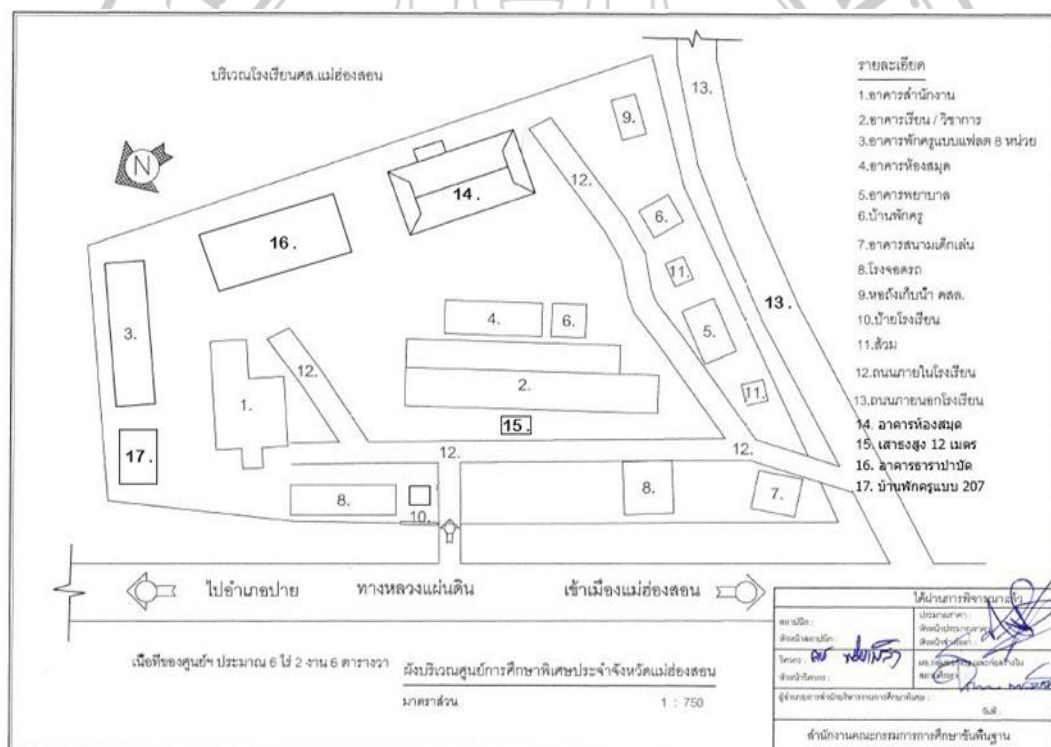
ปี พ.ศ. 2560 นางสาวปนัดดา จันทวงศ์ มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
พิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ถึง 8 ตุลาคม พ.ศ. 2562

ปี พ.ศ. 2560 ได้รับจัดสรรงบประมาณ 2561 งบลงทุน (ค่าครุภัณฑ์) 514,500 บาท
งบลงทุน (ค่าสิ่งก่อสร้าง) อาคารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ห้องสมุด) 1 หลัง
งบประมาณ 3,376,800 บาท

ปี พ.ศ. 2561 ได้รับจัดสรรงบประมาณ 2562 งบลงทุน (ค่าครุภัณฑ์) 1,212,200 บาท งบลงทุน (ค่าสิ่งก่อสร้าง) คือ เสาธงสูง 12 เมตร อาคารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน (อาคารธาราบ้ำบัด) และบ้านพักผู้ครู แบบ 207 งบประมาณรวม 5,529,200 บาท

ปี พ.ศ. 2562 นายเกรียงไกร อ่อนยิ้ม มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2562 ถึง 18 ตุลาคม 2564

ปี พ.ศ. 2564 นายโกสินทร์ สวัสดิ์ชัย มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่วันที่ 19 ตุลาคม 2564 จนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 2.3 แผนผังศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่มา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2565, น. 5

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน 202/5 หมู่ 1 บ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000 มีเนื้อที่ทั้งหมด 6 ไร่ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นทิวเขาสูงสลับซับซ้อน และยังคงเป็นป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 884.7 กิโลเมตร มีสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน 2 เขต อยู่ในกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ กลุ่ม 6 และกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเครือข่ายที่ 8

สีประจำศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สีม่วง น้ำเงิน

สีม่วง หมายถึง ความสุข สว่าง สดใส ความเจริญรุ่งเรือง ความก้าวหน้า

สีน้ำเงิน หมายถึง ความกว้างขวาง

ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม

1. สภาพชุมชนรอบบริเวณศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบเชิงเขา และอยู่ในเขตชุมชน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน วัดปางหมู และสถานีน้ำมัน PT
2. จังหวัดแม่ฮ่องสอนมี 7 อำเภอ ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางหลวงแผ่นดินประมาณ 884.7 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,681.259 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 7,969,750 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาที่ราบสูง มีเทือกเขาตลอดแนวของจังหวัด วัดจากระดับน้ำทะเลมีความสูงประมาณ 2,005

วิสัยทัศน์ (Vision)

สถานศึกษามีมาตรฐาน บริหารโดยใช้เทคโนโลยี บุคลากรมีความเชี่ยวชาญให้บริการ
ผู้พิการอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ภายในปีการศึกษา 2569

กลยุทธ์การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลยุทธ์ที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ 3 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กลยุทธ์ที่ 4 ด้านการขยายโอกาสทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

พันธกิจ (Missions)

1. ปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อการให้บริการ
2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานตามโครงสร้างให้เป็นระบบ
3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการปฏิบัติงาน
4. นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการและบริหารการศึกษา
5. พัฒนาระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การปฏิบัติงาน

6. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร

7. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน

8. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระบบบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีให้กับสถานศึกษาในเครือข่าย

9. เสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชน หน่วยงานและภาคีเครือข่าย

10. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้กับผู้ปกครองและชุมชน

11. ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

12. พัฒนาครูและบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานวิชาชีพ

13. ปรับปรุงกระบวนการให้บริการผู้เรียนพิการที่รับบริการที่บ้าน

14. พัฒนาระบบการค้นหา และเยี่ยมบ้านผู้เรียน

15. พัฒนาความรู้กระบวนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) ให้กับบุคลากร

16. พัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือส่งต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือการอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคม

17. พัฒนาระบบการสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

18. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด

19. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

อัตลักษณ์

พัฒนาการดี คุณธรรมเด่น

เอกลักษณ์

องค์กรคุณธรรม นำวิชาการ

บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 5 แห่ง มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 และในปี พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้ง

ศูนย์การศึกษาพิเศษระดับเขตการศึกษา จำนวน 8 แห่ง โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้บริการและความช่วยเหลือส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำการวิจัยและอบรมบุคลากร รวมถึงการจัดครูเดินสอนแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และสถานศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด อีก 63 แห่ง ทำให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษทั้ง 76 จังหวัด

จากการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดที่ผ่านมา มีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และการบริหารจัดการ รวมทั้งความชัดเจนเรื่องภาระงาน และบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษตอบสนองวัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีข้อจำกัด ประกอบกับมีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553 จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับกฎหมาย และภาระงานที่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีจำนวน 8 ด้าน ดังนี้

บทบาทที่ 1 จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

บทบาทที่ 2 พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งหลักสูตร และคู่มือการฝึกอบรมด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อ คู่มือและเอกสารทางวิชาการ จัดอบรมประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างวิทยากรแกนนำ และครูต้นแบบด้านการศึกษาพิเศษ ส่งเสริม สนับสนุนสถาบันที่ผลิตบุคลากร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และประกาศเกียรติคุณแก่บุคลากรที่มีผลงานดีเด่นด้านการศึกษาพิเศษ

บทบาทที่ 3 จัดระบบ และส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ครอบคลุม สถานศึกษา

และทุกภาคส่วนในจังหวัด จัดให้มีการส่งเสริมการผลิต การให้คำปรึกษา การพัฒนาองค์ความรู้ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์สื่อการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท

บทบาทที่ 4 จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Transitional Services) ดำเนินการโดยประสานเครือข่ายในการบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในลักษณะสหวิทยาการ เช่น ส่งไปรับบริการวินิจฉัย หรือฟื้นฟูทางการแพทย์ ส่งต่อไปฝึกอาชีพ เป็นต้น

บทบาทที่ 5 ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยครอบครัวและชุมชนเป็นแกนหลักในการดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างถูกต้อง และเหมาะสม

บทบาทที่ 6 เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

บทบาทที่ 7 จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในจังหวัด

บทบาทที่ 8 ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

เนื่องจากมีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดบทบาทหน้าที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ดังนี้ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2565, น. 6-7)

1. จัด และส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) และเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
2. พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
3. จัดระบบ และส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
4. จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
5. ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยครอบครัว และชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา

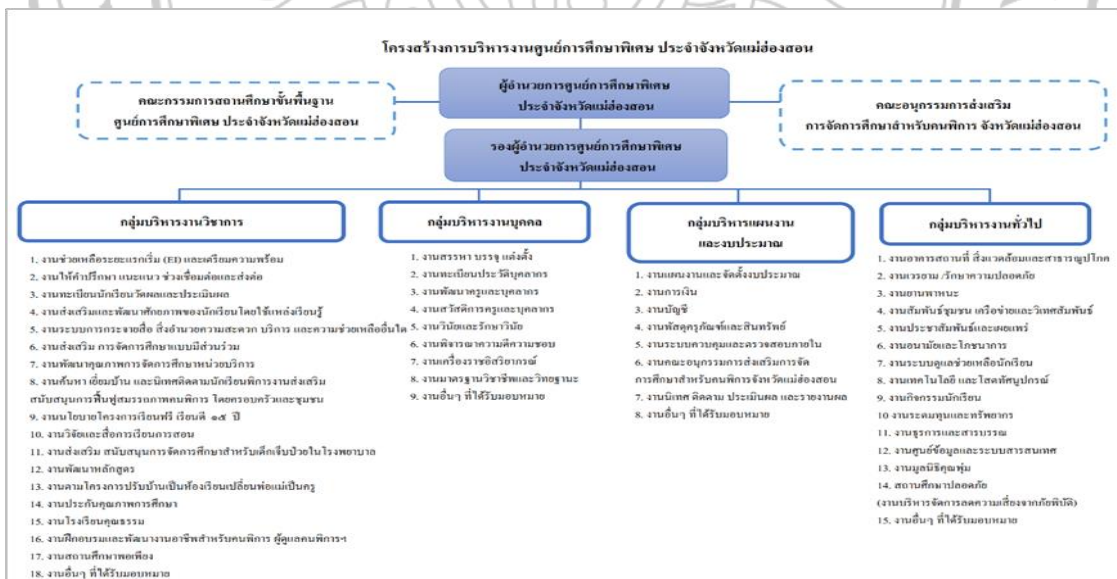
6. เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

7. จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในจังหวัด

8. ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ บริหารงานโดยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน และคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการแบ่งกรอบในการดำเนินงานออกเป็น 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย กลุ่มบริหารงานวิชาการ มีขอบข่ายงานทั้งหมด 18 งาน กลุ่มบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายงานทั้งหมด 9 งาน กลุ่มบริหารแผนงาน และงบประมาณมีขอบข่ายงานทั้งหมด 8 งาน และกลุ่มบริหารงานทั่วไปมีขอบข่ายงานทั้งหมด 15 งาน

ภาพที่ 2.4 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ที่มา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2565, น. 8

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลจำนวนผู้เรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเภทความพิการ	ประเภทการรับบริการ				รวม
	ไป – กลับ	หน่วย บริการ	รับบริการ ที่บ้าน	รพ.	
บกพร่องทางการเห็น	3	1	3	0	7
บกพร่องทางการได้ยิน	0	3	2	0	5
บกพร่องทางสติปัญญา	23	20	17	1	61
บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ	15	3	18	0	36
บกพร่องทางการเรียนรู้	1	0	4	0	5
บกพร่องทางการพูดและภาษา	1	2	1	0	4
บกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์	0	2	0	0	2
ออทิสติก	8	6	0	0	14
พิการซ้อน	29	16	35	0	80
รวมทั้งหมด	80	53	80	1	214

ที่มา : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2565, น. 9

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จันธิรา เตจ๊ะจักร (2552) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานและขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในระยะก่อนเข้าสู่โปรแกรมของกรณีศึกษา ทั้ง 2 กรณี ผู้ปกครองเป็นผู้ส่งต่อเด็กเข้ารับบริการต่อเนื่อง ด้วยกลุ่มพยาบาลทำการคัดกรอง และคัดแยกภาวะเสี่ยงออทิสติก เพื่อส่งผลในขั้นตอนของการเข้าสู่โปรแกรมต่อไป และสภาพการดำเนินงานในระยะเข้าสู่โปรแกรมของทีมสหวิชาชีพในกรณีศึกษา โดยส่งผลของการคัดกรอง และผลการคัดแยกภาวะเสี่ยงออทิสติกให้แพทย์ทำการวินิจฉัย พบว่ากรณีน้องเอเป็นเด็กออทิสติก ระดับอาการไม่รุนแรง จึงส่งต่อกลุ่มพยาบาลเพื่อประเมินพัฒนาการ

ตรวจสอบแผนการรักษา และเข้ารับ โปรแกรมของนักสหวิชาชีพ คือด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 ครั้งต่อเดือน และน้องดีเป็นเด็กออทิสติก ระดับกลุ่มอาการรุนแรงได้รับ โปรแกรมของนักสหวิชาชีพที่ต่างกัน คือได้รับการรักษาด้านออรรถบำบัด ด้านกิจกรรมบำบัด และด้านการศึกษาพิเศษ โดยความถี่ของการรับบริการในแต่ละด้าน จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์

ญาณิกา สุพล (2554) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน เมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอนทุกด้าน ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน และด้านการให้บริการจัดบริการที่เหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาในการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีปัญหาด้านการจัดเก็บเอกสาร ยังไม่เป็นระบบมากที่สุด รองลงมาคือข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษไม่เป็นปัจจุบัน และการสำรวจข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษยังไม่ทั่วถึงตามลำดับ

รัชนิวรรณ แก้วมีศิลป์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่บ้านในผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรุนแรงของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่บ้านในผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรุนแรงจากมากไปน้อยตามลำดับคือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนปัญหา และอุปสรรคพบว่ามีสาเหตุจากการที่ครอบครัวมีความคาดหวังสูงกว่าศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ครอบครัวมีข้อจำกัด

ในการนำองค์ความรู้ไปพัฒนาคุณภาพ และการขาดความต่อเนื่องในการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เนื่องด้วยองค์กรมีข้อจำกัดด้านภาระงาน และบุคลากร

บุญธิดา วงศรี (2560) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีการดำเนินงานตามกระบวนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 7 กระบวนการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การปฏิบัติงานสูงที่สุด ได้แก่ การประเมินความสามารถพื้นฐาน รองลงมาคือการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา และการส่งต่อ การประเมินความก้าวหน้า การจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ ส่วนผลการเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความคิดเห็นจากสภาพการดำเนินงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูผู้สอนที่จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน พบว่ามีสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษไม่แตกต่างกันทุกด้าน

บุรินทร์ สาริคำ (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษวัยเรียนตามบ้าน ผลการวิจัยพบว่าระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษวัยเรียนตามบ้าน สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับน้อย สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านข้อมูลป้อนกลับตามลำดับ ส่วนระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษวัยเรียนตามบ้าน ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การจัดการ และวัสดุ อุปกรณ์ ด้านกระบวนการ มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างความตระหนักในครอบครัวการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การประเมินสมรรถภาพพื้นฐาน การจัดทำแผนการให้บริการ การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การทบทวนการให้บริการและการเปลี่ยนผ่านความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาด้านผลผลิต มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ครู บุคลากร ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือ

ระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษวัยเรียนตามบ้าน การพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษวัยเรียนตามบ้านและความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และด้านข้อมูลป้อนกลับมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การรายงานผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผลการประเมินระบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ในระดับมาก สำหรับผลการนำระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษวัยเรียนตามบ้านไปใช้พบว่าครู บุคลากร ผู้ปกครองมีคะแนนผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับความเข้าใจสูงขึ้น และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ผลการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษวัยเรียน ตามบ้านสูงขึ้นทุกทักษะ และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อระบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เกดอรินทร์ พิทักษ์โคชนกุล (2561) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับปัญหามากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว การประเมินความสามารถพื้นฐาน การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา และการประเมินความก้าวหน้าตามลำดับ ผลการพัฒนารูปแบบในการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ รูปแบบในการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการของรูปแบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน 9 ขั้นตอนคือด้านการวางแผน (Plan) ได้แก่ ขั้นตอนการให้บริการ ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ได้แก่ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การคัดกรองประเภท ความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม ด้านการตรวจสอบ (Check) ได้แก่ ขั้นตอนการประเมินความก้าวหน้า การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ด้านการปรับปรุง (Action) ได้แก่ ขั้นตอนการรายงาน ติดตามหลังการให้บริการ และผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารระบบ

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษโดยรวมมีความเหมาะสม มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยมีความเป็น ประโยชน์อยู่ใน ระดับมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ผลการทดลองใช้ รูปแบบ ผู้เรียนมีพัฒนาการผ่านเกณฑ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล ปีการศึกษา 2562 รวมทุกกลุ่มทักษะเฉลี่ยร้อยละ 94.07 และผู้เรียนมีพัฒนาการ ผ่านเกณฑ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ปีการศึกษา 2562 โดยรวมทุกกลุ่มทักษะเฉลี่ยร้อยละ 93.02 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครู บุคลากร ผู้ปกครองผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีต่อรูปแบบการบริหารระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

วุฒิชัย ใจนะภา (2563) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ ในการตัดสินใจส่งบุตรหลานที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ในศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจของ ผู้ปกครองโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ในการ ตัดสินใจ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ค่าใช้จ่าย และสถานที่รับบริการ พบว่าผู้ปกครอง ที่มีอาชีพ และสถานที่รับบริการแตกต่างกันมีการตัดสินใจในด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านค่าใช้จ่าย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ด้านภาพลักษณ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ และด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง

สุวิทย์ สุทาลา (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง ศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันมีการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา และ การส่งต่อ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า การนิเทศติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ ซึ่งมีการปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย และปัญหาเกิดจากการบริหารจัดการที่ยังไม่เป็น ระบบ ขาดการวางแผนการดำเนินงาน ขาดการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด ขาดการตรวจสอบ และขาดการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากร ผู้ปกครองผู้เรียน ชุมชน ภาาีเครือข่าย ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน

และขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ส่วนความต้องการส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการของผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากร และผู้ปกครองที่ต้องการให้มีรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบขั้นตอน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาในระดับรุนแรงศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยาที่พัฒนาขึ้น มี 4 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบที่ 1 หลักการองค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ระบบงานและกลไกการบริหารซึ่งมี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และในส่วนกระบวนการมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do)การตรวจสอบ (Check) การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Act) และองค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ และการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมี 10 ขั้นตอนคือ การเก็บรวบรวม การคัดกรองประเภทความพิการ การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การจัดประสบการณ์ที่บ้านโดยครอบครัว การสนับสนุนช่วยเหลือโดยชุมชน การประเมินความก้าวหน้า การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองผู้เรียน บุคคลหรือหน่วยงานภาคีเครือข่ายในชุมชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมมากขึ้น มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด และผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงทุกคนมีศักยภาพเพิ่มขึ้นและการนำรูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยาไปใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาและประจำจังหวัด 7 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่และน่าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

อลานา (Alana, 2013) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีความสัมพันธ์กับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พบว่าผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเมื่อเข้าสู่โรงเรียนอนุบาลถ้าไม่ได้เตรียมความพร้อมทางด้านอารมณ์ สังคม หรือด้านวิชาการในรูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือระบบการสนับสนุนกับโรงเรียน และชุมชน ทางโรงเรียนจะจัดการเตรียมความพร้อมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีความพร้อมก่อนเข้าเรียน จากการศึกษาครั้งนี้ได้ตรวจสอบว่าระดับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางวิชาการ ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้าร่วมรับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์ (Early Childhood Special Education: ECSE) เมื่อเทียบกับผู้เรียนไม่ต้องรับบริการในศูนย์ ECSE ด้วยคะแนนในการจัดอันดับที่ 20 หรือต่ำกว่า เมื่อถูกนำมาเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนกลุ่มรับบริการในศูนย์ ECSE และนักเรียนที่ไม่รับบริการในศูนย์ ECSE นักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่าคะแนนการประเมินอยู่ในระดับมาตรฐาน รวมถึงค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าผู้เรียนกลุ่มที่รับบริการในศูนย์ ECSE จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

เฟลิเซีย (Felicia, 2014) ได้วิจัยเรื่อง การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กวัยร่นกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้ พบว่าเด็กวัยร่นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มนี้ถ้าไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางสังคม และมีปัญหาในระยะยาวต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจได้ เด็กที่มีปัญหากลุ่มนี้ถ้าได้รับการออกแบบการจัดประสบการณ์ และเข้าร่วมโปรแกรมด้านการอ่านออกเขียนได้ที่มีประสิทธิภาพสูง เด็กกลุ่มนี้จะได้รับการพัฒนา และได้รับประโยชน์อย่างมากจากการเข้าร่วมโปรแกรมมากกว่ากลุ่มเพื่อนที่มีความต้องการเช่นเดียวกัน ดังนั้น โปรแกรมที่ได้วางแผนและออกแบบประสบการณ์ที่มีคุณภาพสูง อาจจะได้ทำหน้าที่เป็นปัจจัยหนึ่งเพื่อป้องกันความเสี่ยงสำหรับเด็กกลุ่มนี้ได้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน พบว่าพัฒนาการล่าช้า สถานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำหรือความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน และจากการศึกษาพบว่าถ้าเด็กมีส่วนร่วมในโปรแกรมการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในโรงเรียนอนุบาลจะมีความรู้และการตอบสนองได้ดีมากกว่าเพื่อนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

เรด ลิตเตฟิลด์ และวิงเกนเฟลด์ (Reid, Litlefield & Wingenfeld, 2003) ได้วิจัยเรื่องการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรม และสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวเป็นการศึกษาการฝึกฝนด้านการจัดการพฤติกรรมของเด็กในพ่อแม่ การบำบัดด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่การฝึกการแก้ปัญหาทางสังคมของเด็กโดยใช้วิธีแบบผสมผสาน โดยการใช้โปรแกรม ETPP ที่พัฒนามาจากโปรแกรม The Well-Researched Exploring Together Program ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรม ETPP แสดงให้เห็นผลในด้านการลดปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน การเพิ่มสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน และพ่อแม่ การแก้ไขด้านการสั่งสอนของพ่อแม่ และมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นจากการวัดผลก่อน และหลังการเข้าสู่โปรแกรมพร้อมกับการติดตามผล 6 เดือนขึ้นไป ซึ่งจากการวิจัยนี้ทำให้เกิดการช่วยเหลือที่อยู่บนพื้นฐาน

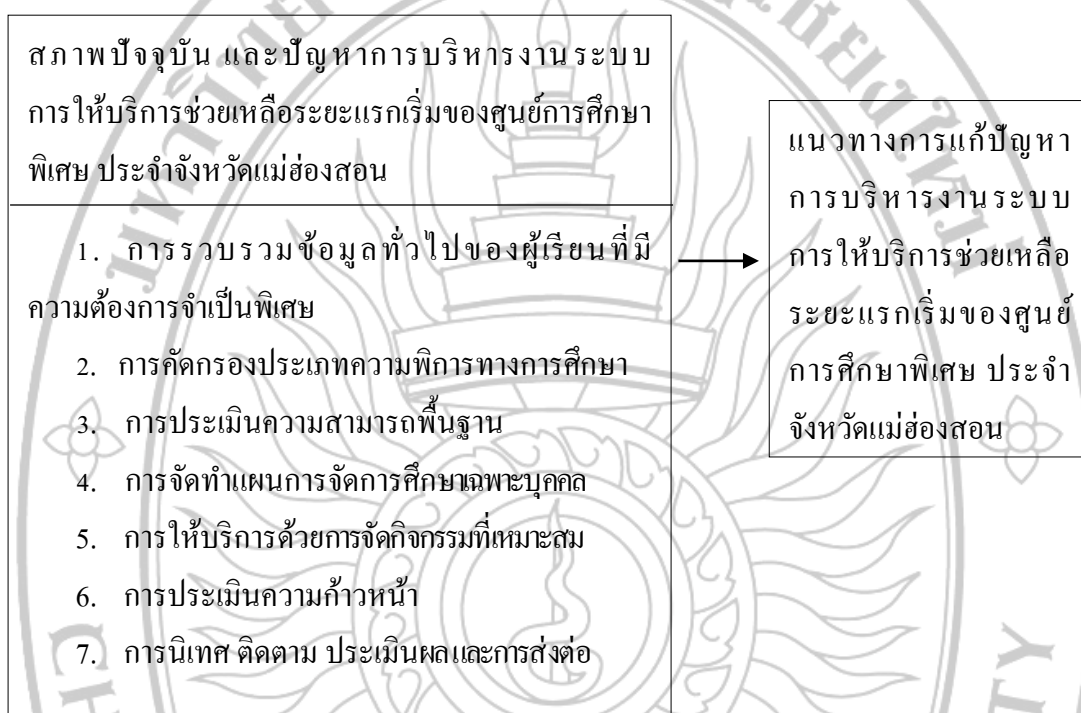
ทฤษฎีและพัฒนาการเป็นหลักฐานชั้นต้นที่แสดงถึงประสิทธิผลของโปรแกรมในการช่วยเหลือครอบครัวกับเด็กก่อนวัยเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม และการมีสัมพันธภาพ

ริชาร์ด เบอร์ตัน ตองกา และคิง (Rinehart, Breton, Tonge & King, 2003) ได้วิจัยเรื่องการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในขั้นพื้นฐานสำหรับพ่อแม่ การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้มีวิธีการจัดการกับเด็กออทิสติกที่เป็นองค์ประกอบ ในด้านการให้ความรู้ และการฝึกทักษะสำหรับพ่อแม่ในการช่วยเหลือโดยการรายงานผล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับพ่อแม่ในช่วง 20 สัปดาห์ที่ได้รับความรู้พื้นฐาน และการเข้ารับโปรแกรมการฝึกทักษะในการจัดการเด็กสำหรับพ่อแม่ ซึ่งเด็กอยู่ในช่วงอายุ 3-5 ปี และการได้รับการวินิจฉัย โดยใช้แบบประเมิน DSM-IV ว่ามีภาวะออทิสซึมจากครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง 90 ครอบครัวพบว่า การมีพัฒนาการที่ดีในด้านสุขภาพจิตของพ่อแม่ และความสามารถในการจัดการความเครียดในการปรับตัว และด้านพัฒนาการของเด็กที่พ่อแม่มีความรู้ ความเข้าใจในการให้การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มถือเป็นสิ่งจำเป็น และต้องให้การส่งเสริมร่วมมือกัน เพื่อให้ถึงเป้าหมาย

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่า ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นการช่วยเหลือ พื้นฟูตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษแต่ละแห่งนั้น อาจมีกระบวนการบริหารงานที่แตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานตามระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยนำกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพหรือวงจรเดมมิงมาจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐานตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้อาศัยแนวคิดของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558, น. 8) ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ที่มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 54 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน รวมทั้งหมด 63 คน ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้ คือแบบสอบถาม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากตำรา เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3 สร้างร่างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหา นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ในข้อคำถามแต่ละข้อจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านสถิติหรือคณิตศาสตร์และด้านการศึกษาพิเศษตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน โดยดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาหรือไม่ มีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (ภาคผนวก ข)

ให้คะแนนเท่ากับ +1 หมายถึง แน่ใจว่าถูกต้องและมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความถูกต้อง และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ -1 หมายถึง ยังไม่ถูกต้อง และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.5 นำร่างแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบงานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากสถานศึกษาที่ไม่ใช่ประชากรในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่ากับ 0.93 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่ากับ 0.88 (ภาคผนวก ข)

1.6 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อขอความเห็นชอบก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน (อายุการทำงาน) และระดับการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน แบบสอบถามนี้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ (ศักดิ์ มั่งคั่งรัตน์, 2563, น. 146-153) และ (บุญสิตา วงศรี, 2560, น. 95-99) ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า และการนิเทศ ติดตาม ประเมินและการส่งต่อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 34 ข้อ โดยแบ่งระดับการวัดออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (นภาลักษณ์ รุ่งสุวรรณ, 2562, น. 179) ดังนี้

มากที่สุด	ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันการ ดำเนินการ/ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับ
มาก	ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ/ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับ
ปานกลาง	ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ/ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับ
น้อย	ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ/ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับ
น้อยที่สุด	ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ/ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. ผู้ศึกษาคัดต่อจัดทำหนังสือจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนถึงประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 63 ฉบับ

4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์จัดระเบียบข้อมูลลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากิจการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการจัดกระทำข้อมูล ผู้ศึกษาจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และเลือกใช้ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบกราฟพรรณนา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาทางการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบกราฟพรรณนา กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1982, p. 232-233) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายความว่า ระดับการดำเนินการ/ระดับปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายความว่า ระดับการดำเนินการ/ระดับปัญหาอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายความว่า ระดับการดำเนินการ/ระดับปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายความว่า ระดับการดำเนินการ/ระดับปัญหาอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่า ระดับการดำเนินการ/ระดับปัญหาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คือผู้บริหาร นักวิชาการและครูผู้สอน จำนวน 7 คน ที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และด้านการศึกษาพิเศษตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ดังนี้

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ลักษณะแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแบบเติมข้อความลงในช่องว่าง จำนวน 7 ด้าน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม
6. การประเมินความก้าวหน้า
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินและการส่งต่อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ผู้ศึกษานำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมากำหนดโครงสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
2. นำร่างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเสนออาจารย์ที่ปรึกษาชั้นคว่ำอิสระ เพื่อขอความเห็นชอบก่อนนำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มไปจัดประชุมสนทนากลุ่มต่อไป
3. นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน วันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 เวลา 13.30 น. – 15.00 น.

2. ผู้ศึกษานำหนังสือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิขอความร่วมมือเข้าร่วมกระบวนการสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

3. การจัดประชุมสนทนากลุ่มกำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร นักวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 7 คน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ผู้ทำหน้าที่ในการจดบันทึกการสนทนากลุ่ม (Note Taker) ผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ผู้ทำหน้าที่บันทึกภาพ ผู้ทำหน้าที่บันทึกเสียง และผู้สังเกตการณ์ในการสนทนากลุ่ม

3.2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม จากนั้นผู้ศึกษาเป็นผู้เสนอประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนได้รับทราบ และให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นทุกประเด็นคำถาม

3.3 ผู้ศึกษาสรุปประเด็นอีกครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันและให้ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันหรือรับรองข้อมูลแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากนั้นทำการปิดการสนทนากลุ่ม

4. นำผลจากการสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์เชิงเนื้อหาหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

5. สรุปและเขียนรายงานผลการหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้การสังเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ รวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยจำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บ จำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน โดยการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บและจำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน

1.1 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากประชากร เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 63 ชุด ได้รับคืน และมีสภาพสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ประกอบด้วยข้อมูลจากผู้บริหาร จำนวน 2 ชุด ครูผู้สอน จำนวน 54 ชุด และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 ชุด รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 63 ชุด

1.2 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อศึกษาการหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ดำเนินจัดประชุมการสนทนากลุ่ม

เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 เวลา 13.30 –15.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน (อายุงาน) และระดับการศึกษา สูงสุดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

(N = 63)		
ข้อมูลทั่วไปของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	15	23.80
หญิง	48	76.20
รวม	63	100
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	5	7.94
31 - 40 ปี	45	71.43
41 - 50 ปี	8	12.70
51 - 60 ปี	5	7.94
รวม	63	100
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
ผู้บริหารสถานศึกษา	2	3.18
ครูผู้สอน	54	85.71
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	7	11.11
รวม	63	100
ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน (อายุการทำงาน)		
ต่ำกว่า 3 ปี	30	47.62
4 - 6 ปี	19	30.16
มากกว่า 6 ปี ขึ้นไป	14	22.22
รวม	63	100

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

(N = 63)

ข้อมูลทั่วไปของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	20.63
ปริญญาตรี	42	66.67
ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู	4	6.35
ปริญญาโท	4	6.35
รวม	63	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าสถานภาพของประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.20 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 23.80 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมามีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.70 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันเป็นครูผู้สอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และผู้ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.18 มีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน (อายุการทำงาน) ต่ำกว่า 3 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาคือ 4-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.16 ระดับการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.63 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1982, p. 232 - 233) โดยรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 4.2 – 4.9

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวม

การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.44	0.09	มาก	2.23	0.34	น้อย
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	4.61	0.06	มากที่สุด	2.28	0.34	น้อย
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน	4.50	0.04	มากที่สุด	3.01	0.59	ปานกลาง
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.54	0.10	มากที่สุด	2.45	0.45	น้อย
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	4.44	0.09	มาก	3.64	0.38	มาก
6. การประเมินความก้าวหน้า	4.44	0.02	มาก	3.77	0.31	มาก
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	4.47	0.04	มาก	3.69	0.43	มาก
เฉลี่ย	4.49	0.07	มาก	3.01	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.07$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา มีระดับการดำเนินการมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.06$) รองลงมาคือด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.10$) และด้านที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.09$) การให้บริการด้วยการ

จัดกิจกรรมที่เหมาะสม ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.09$) และด้านการประเมินความก้าวหน้า ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.02$)

ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.01$, $\sigma = 0.69$) เมื่อพิจารณารายการด้านการประเมินความก้าวหน้า พบว่ามีระดับปัญหามากที่สุด ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.31$) รองลงมาคือ ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.43$) และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 2.23$, $\sigma = 0.34$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

การรวบรวมข้อมูลทั่วไป ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษ	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การชักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ ประวัติจากผู้ปกครอง และครอบครัว เป็นขั้นตอนอย่างละเอียด	4.43	0.69	มาก	2.10	0.69	น้อย
2. การทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่ เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่าง ละเอียด	4.35	0.57	มาก	2.81	0.69	ปาน กลาง
3. การเก็บรวบรวมสำเนาเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง	4.49	0.67	มาก	2.02	0.68	น้อย
4. การศึกษาสภาพจริง โดยการออก เยี่ยมบ้าน	4.37	0.49	มาก	2.25	0.69	น้อย
5. การจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้เรียนที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษรายบุคคล	4.56	0.50	มาก ที่สุด	1.98	0.66	น้อย
เฉลี่ย	4.44	0.09	มาก	2.23	0.34	น้อย

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.09$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าการจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรายบุคคลมีระดับการดำเนินการมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.50$) รองลงมาคือการเก็บรวบรวมสำเนาเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.67$) และข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือการทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียด ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.57$)

ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.23$, $\sigma = 0.34$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าการทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้องและชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียดมีระดับปัญหามากที่สุด ($\mu = 2.81$, $\sigma = 0.69$) รองลงมาคือการศึกษาสภาพจริง โดยการออกเยี่ยมบ้าน ($\mu = 2.25$, $\sigma = 0.69$) และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือการจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรายบุคคล ($\mu = 1.98$, $\sigma = 0.66$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท	4.59	0.69	มากที่สุด	2.02	0.68	น้อย
2. การใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา	4.68	0.67	มากที่สุด	2.16	0.68	น้อย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
3. การส่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้แพทย์วินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการ	4.57	0.69	มากที่สุด	2.67	0.51	ปานกลาง
เฉลี่ย	4.61	0.06	มากที่สุด	2.28	0.34	น้อย

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.06$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา มีระดับการดำเนินการมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.67$) รองลงมา คือการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.69$) และข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุด คือการส่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้แพทย์วินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการ ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.69$)

ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.28$, $\sigma = 0.34$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการส่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้แพทย์วินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการ มีระดับปัญหามากที่สุด ($\mu = 2.67$, $\sigma = 0.51$) รองลงมาคือการใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา ($\mu = 2.16$, $\sigma = 0.18$) และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท ($\mu = 2.02$, $\sigma = 0.68$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐาน

การประเมินความสามารถพื้นฐาน	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การประชุมปรึกษาหารือระหว่างครูผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง	4.54	0.64	มากที่สุด	2.13	0.52	น้อย
2. การให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.52	0.56	มากที่สุด	3.22	0.49	ปานกลาง
3. การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการประเมินความสามารถพื้นฐาน และการทดสอบความสามารถ โดยทีมสหวิชาชีพ	4.49	0.67	มาก	3.25	0.43	ปานกลาง
4. การสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจน	4.46	0.69	มาก	3.43	0.69	ปานกลาง
เฉลี่ย	4.50	0.04	มากที่สุด	3.01	0.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.04$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการประชุมปรึกษาหารือระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีระดับการดำเนินการมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.64$) รองลงมาคือการให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.56$) และข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือการสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจน ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.69$)

ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.01$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจนมีระดับปัญหามากที่สุด ($\mu = 3.43$, $\sigma = 0.69$) รองลงมา คือ การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการประเมินความสามารถพื้นฐาน และการทดสอบความสามารถ โดยทีมสหวิชาชีพ ($\mu = 3.25$, $\sigma = 0.43$) และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือการประชุมปรึกษาหารือระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง ($\mu = 2.13$, $\sigma = 0.52$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.60	0.64	มากที่สุด	2.08	0.68	น้อย
2. การนำข้อมูลการประเมินความสามารถพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.59	0.69	มากที่สุด	2.19	0.56	น้อย
3. การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.33	0.57	มาก	2.30	0.61	น้อย
4. การรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และบันทึกไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.62	0.58	มากที่สุด	2.29	0.46	น้อย

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
5. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละ ทักษะสอดคล้องตามหลักสูตร และ สอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.54	0.53	มากที่สุด	2.70	0.69	น้อย
6. การกำหนดเกณฑ์การประเมินผล ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.56	0.67	มากที่สุด	2.21	0.60	น้อย
7. การติดตาม ประเมิน ทบทวนและ ปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล	4.52	0.67	มากที่สุด	3.37	0.63	ปาน กลาง
เฉลี่ย	4.54	0.10	มากที่สุด	2.45	0.45	น้อย

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.10$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และบันทึกไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีระดับการดำเนินการมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.58$) รองลงมาคือการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.64$) และข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.57$)

ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.45$, $\sigma = 0.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการติดตาม ประเมิน ทบทวนและปรับปรุงแผน การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีระดับปัญหามากที่สุด ($\mu = 3.37$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะสอดคล้องตามหลักสูตรและสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 2.70$, $\sigma = 0.69$) ส่วนข้อที่มีปัญหา

น้อยที่สุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล ($\mu = 2.08$, $\sigma = 0.68$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรม ที่เหมาะสม	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การจัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.46	0.69	มาก	3.06	0.69	ปานกลาง
2. การให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.44	0.59	มาก	4.00	0.60	มาก
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสมและ ตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.30	0.59	มาก	3.86	0.69	มาก
4. การประสานงานกับหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.43	0.61	มาก	4.03	0.69	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรม ที่เหมาะสม	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
5. การให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาศักยภาพ และ เตรียมความพร้อมผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษด้านการศึกษา	4.46	0.64	มาก	3.44	0.53	ปาน กลาง
6. การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม กับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.57	0.64	มาก	3.46	0.59	ปาน กลาง
เฉลี่ย	4.44	0.09	มาก	3.64	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.09$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การปรับสภาพแวดล้อม ให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีระดับการดำเนินการมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.64$) รองลงมาคือการจัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.69$) และข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสมและตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.59$)

ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64$, $\sigma = 0.38$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การประสานงานกับหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีระดับปัญหามากที่สุด ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.69$) รองลงมาคือ การให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.60$)

และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือการจัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 3.06$, $\sigma = 0.69$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน ด้านการประเมินความก้าวหน้า

การประเมินความก้าวหน้า	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.41	0.59	มาก	4.03	0.59	มาก
2. การประเมินความก้าวหน้าทางพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ โดย การ มี ส่วน ร่วม ของ ครู ทีมสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง และผู้บริหาร	4.48	0.69	มาก	3.48	0.67	ปานกลาง
3. การบันทึก และรายงานผลพัฒนาการผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	4.44	0.69	มาก	3.40	0.64	ปานกลาง
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่อง	4.43	0.69	มาก	3.97	0.65	มาก
5. การรายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ	4.43	0.50	มาก	4.00	0.60	มาก
เฉลี่ย	4.44	0.02	มาก	3.77	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการประเมินความก้าวหน้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.02$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการประเมินความก้าวหน้าทางพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ โดยการมีส่วนร่วมของครู ทีมสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง และผู้บริหาร มีระดับการดำเนินการมากที่สุด ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.69$) รองลงมาคือการบันทึก และรายงานผลพัฒนาการผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.69$) และข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือการจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.59$)

ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการประเมินความก้าวหน้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77$, $\sigma = 0.31$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีระดับปัญหามากที่สุด ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.59$) รองลงมาคือการรายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.60$) และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือการบันทึก และรายงานผลพัฒนาการผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($\mu = 3.40$, $\sigma = 0.64$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การชี้แจงความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญของการนิเทศ ติดตาม และการส่งต่ออย่างเป็นระบบ	4.51	0.69	มากที่สุด	3.16	0.63	ปานกลาง
2. การประสานงานการส่งต่ออย่างเป็นระบบ	4.43	0.69	มาก	3.56	0.67	มาก
3. การส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์อย่างเหมาะสม	4.49	0.64	มาก	3.89	0.60	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการ ส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	4.44	0.67	มาก	4.14	0.64	มาก
เฉลี่ย	4.47	0.04	มาก	3.69	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.04$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการชี้แจงความรู้ความเข้าใจ ความสำคัญของการนิเทศ ติดตามและการส่งต่ออย่างเป็นระบบมีระดับการดำเนินการมากที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.69$) รองลงมาคือการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์อย่างเหมาะสม ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.64$) และข้อที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือการประสานงานการส่งต่ออย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.69$)

ส่วนปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.43$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และส่งต่อผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง มีระดับปัญหามากที่สุด ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.64$) รองลงมาคือการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์อย่างเหมาะสม ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.60$) และข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือการชี้แจงความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญ ของการนิเทศ ติดตามและการส่งต่ออย่างเป็นระบบ ($\mu = 3.16$, $\sigma = 0.63$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการสังเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอแบบพรรณนา ผู้ศึกษานำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มากำหนดเป็นเนื้อหาในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการศึกษาข้อมูลการหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 1. ปัญหาการทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียด	1.1 ศึกษากรอบของมิติในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัว การศึกษา การแพทย์ สิทธิสวัสดิการ และหน่วยงานจากท้องถิ่น 1.2 จัดทำแบบฟอร์มการทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งดำเนินการหาความสัมพันธ์อย่างรอบด้าน 1.3 ประสานองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียด

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
2. ปัญหาการศึกษาสภาพจริง โดยการออก เยี่ยมบ้าน 3. ปัญหาการชักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ ประวัติจากผู้ปกครอง และครอบครัวเป็น ขั้นตอนอย่างละเอียด	2.1 การสร้างเครือข่าย และการออกเยี่ยมบ้าน ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2.2 จัดทำแผนหรือปฏิทินการออกเยี่ยมบ้าน อย่างชัดเจน 2.3 ประสานเครือข่ายในการออกเยี่ยมบ้าน ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 3.1 จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร ในการดำเนินการชักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ ประวัติจากผู้ปกครอง และครอบครัวเป็น ขั้นตอนอย่างละเอียด 3.2 จัดทำคู่มือหรือแนวทางการดำเนินการชัก ประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครอง และครอบครัว 3.3 จัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากร นักสหวิชาชีพ ในสถานศึกษาในการดำเนินการชักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครอง และ ครอบครัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา 1. ปัญหาการส่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษให้แพทย์วินิจฉัย และรับรองประเภท ความพิการ	1.1 การส่งเด็กพิการให้แพทย์วินิจฉัย และ รับรองประเภทความพิการนั้น มีข้อจำกัดด้าน บุคลากรทางการแพทย์ ดังนั้นควรมีการพัฒนา ผู้ดำเนินการคัดกรองอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
2. ปัญหาการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท	1.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการเบื้องต้น 1.3 จัดทำคำสั่งตั้งบุคลากร นักสหวิชาชีพ ภายในหน่วยงานเพื่อวินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการเบื้องต้น 2.1 จัดอบรมพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภทได้ 2.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภทเบื้องต้น 2.3 ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท
3. ปัญหาการใช้แบบคัดกรองของ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา	3.1 พัฒนาครู และบุคลากรในการใช้แบบคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาทั้ง 9 ประเภท ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ และอาจใช้แบบคัดกรองอื่น ๆ ในกรณีที่ ต้องการตามความละเอียดเฉพาะเจาะจง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
	3.2 พัฒนาคู่มือหรือแนวทางการใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา 3.3 สร้างความตระหนัก และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา
การประเมินความสามารถพื้นฐาน 1. ปัญหาการสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจน	1.1 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจน 1.2 การเลือกแบบประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ครอบคลุม และตรงกับพัฒนาการผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 1.3 การประชุมชี้แจงให้บุคลากรดำเนินการสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจน
2. ปัญหาการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการประเมินความสามารถพื้นฐาน และการทดสอบความสามารถ โดยทีมสหวิชาชีพ	2.1 จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การประเมินความสามารถพื้นฐาน และการทดสอบความสามารถ

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
3. ปัญหาการให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	2.2 จัดทำคู่มือการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.3 การจัดทำคลิปวิดีโอตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 3.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 3.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในเรื่องสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 3.3 การสร้างเครือข่ายผู้ปกครองหรือตัวแทนผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 1. ปัญหาการติดตาม ประเมิน ทบทวน และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1.1 สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการติดตาม ประเมิน ทบทวน และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 1.2 จัดทำคู่มือการประเมิน เพื่อการวางแผน และการนำไปใช้ 1.3 ปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยดำเนินการปรับปรุงตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ปัญหาการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะสอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	2.1 สร้างคู่มือ แนวทางในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะสอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.2 ปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.3 ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะสอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
3. ปัญหาการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	3.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจหรือจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3.2 เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	3.3 จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลทราบอย่างต่อเนื่อง
การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม 1. ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	1.1 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทราบถึงการดำเนินงานและผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 1.2 สร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 1.3 การจัดกิจกรรมร่วมกับท้องถิ่น หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
2. ปัญหาการให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	2.1 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการร่วมมือกับศูนย์การศึกษาพิเศษส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
	สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล 2.3 ให้ผู้ปกครองได้ร่วมประชุมและเห็นชอบในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พร้อมยื่นแบบคำขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ
3. ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสม และตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	3.1 พัฒนาครู และบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสม และตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3.2 สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสม และตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3.3 จัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
การประเมินความก้าวหน้า 1. ปัญหาการจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	1.1 จัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบอย่าง ต่อเนื่อง 1.2 การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการ เพื่อ เปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษ 1.3 รายงานผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่อง
2. ปัญหาการรายงานผลความก้าวหน้าการ พัฒนาทักษะของผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ	2.1 รายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะ ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง 2.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศความก้าวหน้าของ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2.3 จัดทำแผนการประเมินความก้าวหน้า โดย ดำเนินการเป็นภาคเรียน มีการประเมินก่อน เรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนตามแบบ ประเมิน
3. ปัญหาการนำผลการประเมินไปปรับปรุง และพัฒนากิจการกรมการพัฒนาทักษะ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่าง ต่อเนื่อง	3.1 การจัดประชุมทบทวนแผน และการนำ ผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัด กิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่อง 3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองหรือผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการนำผลการ

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
	ประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการจัด กิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษ 3.3 การจัดทำรายงานผลการประเมินไป ปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนา ทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ 1. ปัญหาการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง 2. ปัญหาการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์อย่างเหมาะสม	1.1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและ ส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามวงจร คุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) 1.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่งต่อผู้เรียนที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ และ ต่อเนื่อง 1.3 จัดทำคู่มือหรือรูปแบบการการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่งต่อผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษอย่างชัดเจน 2.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งต่อ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทาง การศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคม สงเคราะห์ 2.2 จัดทำคู่มือหรือแนวทางการส่งต่อผู้เรียนที่ มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
	2.3 พัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ ครอบคลุมถึงการส่งต่อผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์อย่างเหมาะสม
3. ปัญหาการประสานงานการส่งต่ออย่างเป็น ระบบ	3.1 สร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษใน จังหวัด 3.2 จัดทำคำสั่งหรือการทำ MOU ร่วมกับ หน่วยงานทางการศึกษาในเรื่องการส่งต่อ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ารับ การศึกษา 3.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองร่วม ตัดสินใจในการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษด้านการศึกษา การแพทย์ การ อาชีพ และการสังคมสงเคราะห์

นอกจากแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิยังได้ยืนยันความถูกต้อง ความเหมาะสมของแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวน และร้อยละผลการยืนยันความถูกต้อง และความเหมาะสมของแนวทาง
การแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษ	7	100	7	100
2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	7	100	7	100
3. การประเมินความสามารถพื้นฐาน	7	100	7	100
4. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	7	100	7	100
5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	7	100	7	100
6. การประเมินความก้าวหน้า	7	100	7	100
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	7	100	7	100

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการยืนยันความถูกต้อง และความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ประกอบด้วย ผู้บริหาร นักวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 7 คน ที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านระบบ
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และด้านการศึกษาพิเศษตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป โดยรวมทุกรายการ
มีความถูกต้อง และมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 63 คน การศึกษาเป็นแบบ ผสมผสาน (Mixed Methods) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90 - 95) แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา การประเมินความสามารถพื้นฐาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การประเมินความก้าวหน้า และการนิเทศ ติดตาม ประเมินและการส่งต่อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โดยการหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ปรากฏว่ามีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเชิงสอดคล้องภายใน (Internal Consistency of Reliability) โดยการหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่ากับ 0.93 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เท่ากับ 0.88 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การสังเคราะห์เนื้อหา รวมทั้งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1982, pp. 232-233)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ส่วนด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน น้อยที่สุดคือด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และด้านการประเมินความก้าวหน้า เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน เรียงตามลำดับสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1.1.1 ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรม ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภทมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการส่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้แพทย์วินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการ

1.1.2 ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากรรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และบันทึกไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุดคือการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.1.3 ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการประชุมปรึกษาหารือระหว่างครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือการสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจน

1.1.4 ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการชี้แจงความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญของการนิเทศ ติดตาม และการส่งต่ออย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือการประสานงานการส่งต่ออย่างเป็นระบบ

1.1.5 ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการเก็บรวบรวมสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือการทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียด

1.1.6 ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการจัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสมและตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.1.7 ด้านการประเมินความก้าวหน้าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการประเมินความก้าวหน้าทางพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ โดยการมีส่วนร่วมของครูทีมสหวิชาชีพ ผู้ปกครองและผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการบันทึก และรายงานผลพัฒนาการผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

1.2 การศึกษาปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านการประเมินความก้าวหน้า รองลงมาคือด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ ส่วนด้านที่มีระดับปัญหาน้อยที่สุดคือด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

1.2.1 ด้านการประเมินความก้าวหน้าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการรายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะของ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

1.2.2 ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การส่งต่อเด็กผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคม สงเคราะห์อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการชี้แจงความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญ ของการนิเทศ ติดตาม และการส่งต่ออย่างเป็นระบบ

1.2.3 ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการประสานงานกับหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นเหมาะสม สำหรับผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการจัดหาอุปกรณ์

สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

1.2.4 ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการประเมินความสามารถพื้นฐาน และการทดสอบความสามารถ โดยทีมสหวิชาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือการประชุมปรึกษาหารือระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง

1.2.5 ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการติดตาม ประเมิน ทบทวน และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะ สอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.2.6 ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการส่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้แพทย์วินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท

1.2.7 ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการศึกษาสภาพจริงโดยการออกเยี่ยมบ้าน ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือการจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรายบุคคล

2. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีความเหมาะสมมีแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

2.1.1 การทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียด ควรดำเนินการ

ศึกษารอบของมิติในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบครัว การศึกษา การแพทย์ สิทธิ สวัสดิการ และหน่วยงาน จากท้องถิ่น มีการจัดทำแบบฟอร์มการทาสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยดำเนินการ หาความสัมพันธ์อย่างรอบด้าน มีการประสานองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ครอบครัว และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียด

2.1.2 การศึกษาสภาพจริงโดยการออกเยี่ยมบ้าน ควรดำเนินการสร้างเครือข่าย การออกเยี่ยมบ้านร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานต่าง ๆ มีการจัดทำแผนหรือปฏิทินการออกเยี่ยมบ้านอย่างชัดเจน และประสานเครือข่ายในการออกเยี่ยม บ้านร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

2.1.3 การซักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครองและครอบครัว เป็นขั้นตอนอย่างละเอียด ควรดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในการ ดำเนินการซักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครองและครอบครัวเป็นขั้นตอน อย่างละเอียด มีการจัดทำคู่มือหรือแนวทางการดำเนินการซักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติ จากผู้ปกครอง ครอบครัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากร นักสหวิชาชีพในสถานศึกษา การดำเนินการซักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครองและ ครอบครัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.2 ด้านการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษามีแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

2.2.1 การส่งผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้แพทย์วินิจฉัย และรับรอง ประเภทความพิการนั้นมีข้อจำกัดด้านบุคลากรทางการแพทย์ ดังนั้นควรมีการพัฒนาผู้ดำเนินการ คัดกรองอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการวินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการเบื้องต้น และจัดทำคำสั่งตั้งบุคลากร นักสหวิชาชีพ ภายในหน่วยงานเพื่อวินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการ

2.2.2 การสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษแต่ละประเภท ควรมีการจัดอบรมพัฒนาศูนย์กลางอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสังเกตพฤติกรรม บันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แต่ละประเภทมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสังเกต พฤติกรรม บันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภทเบื้องต้น

และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท

2.2.3 การใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา ควรมีการพัฒนาครู บุคลากรในการใช้แบบคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา ทั้ง 9 ประเภทความพิการ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ และอาจใช้แบบคัดกรองอื่น ๆ ในกรณีที่ต้องการหาความละเอียดเฉพาะเจาะจง มีการพัฒนาคู่มือหรือแนวทางการใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา มีการสร้างความตระหนักและให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ

2.3 ด้านการประเมินความสามารถพื้นฐานมีแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

2.3.1 การสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจน ควรดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการเลือกแบบประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ครอบคลุม ตรงกับพัฒนาการและการประชุมชี้แจงให้บุคลากรดำเนินการสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจน

2.3.2 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการประเมินความสามารถพื้นฐาน และการทดสอบความสามารถ โดยทีมสหวิชาชีพ ควรดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งการทดสอบความสามารถ การจัดทำคู่มือการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการจัดทำคลิปวิดีโอตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.3.3 การให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานสิทธิ สวัสดิการต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองหรือตัวแทนผู้ปกครองในสถานศึกษา เพื่อประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.4 ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

2.4.1 การติดตาม ประเมิน ทบทวน และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ควรดำเนินการสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการติดตาม ประเมิน ทบทวน และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีการจัดทำคู่มือการประเมิน

เพื่อการวางแผนการนำไปใช้ และมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยดำเนินการปรับปรุงตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

2.4.2 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะสอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษา มีการสร้างคู่มือหรือแนวทางในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะสอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในแต่ละทักษะสอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.4.3 การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ควรดำเนินการจัดประชุมชี้แจงหรือจัดอบรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และมีการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.5 ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมมีแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

2.5.1 การประสานงานกับหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรดำเนินการส่งเสริม การประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ทราบถึงการดำเนินงาน และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และมีการจัดกิจกรรมร่วมกับท้องถิ่น หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.5.2 การให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรดำเนินการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการร่วมมือกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และให้ผู้ปกครองได้ร่วมประชุมให้ความเห็นชอบ

ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล พร้อมยื่นแบบคำขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ

2.5.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสมและตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ควรดำเนินการพัฒนาครู บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสม ตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีการสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสมตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และมีการจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2.6 ด้านการประเมินความก้าวหน้ามีแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

2.6.1 การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรดำเนินการจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และรายงานผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่อง

2.6.2 การรายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ ควรดำเนินการรายงานผลความก้าวหน้าทักษะของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศความก้าวหน้าของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และจัดทำแผนการประเมินความก้าวหน้า โดยดำเนินการเป็นภาคเรียน มีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการเรียนหรือฝึกตามแผนการให้บริการ มีการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนตามแบบประเมิน

2.6.3 การนำผลการประเมินไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่อง ควรดำเนินการจัดประชุมทบทวนแผนการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการนำ

ผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการจัดทำรายงานผลการประเมินไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.7 ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ มีแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

2.7.1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบตามวงจรคุณภาพ (PDCA) มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ และจัดทำคู่มือหรือรูปแบบการการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างชัดเจน

2.7.2 การส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์อย่างเหมาะสม ควรดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์ มีการจัดทำคู่มือหรือแนวทางการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ สังคมสงเคราะห์ และพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมถึงการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคมสงเคราะห์อย่างเหมาะสม

2.7.3 การประสานงานการส่งต่ออย่างเป็นระบบ ควรดำเนินการสร้างเครือข่าย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในจังหวัด มีการจัดทำคำสั่งหรือการทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษาในเรื่องการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ารับการศึกษา และส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองร่วมตัดสินใจในการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านการศึกษา การแพทย์ การอาชีพ และการสังคมสงเคราะห์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและกรอบแนวคิดในการศึกษา ผู้ศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของญานิกา สุพล (2554) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงาน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญสิตา วงศรี (2560) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีการดำเนินงานตามกระบวนการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 7 กระบวนการอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และการประเมินความก้าวหน้า ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากการดำเนินงานหรือการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังดำเนินงานไม่เป็นปัจจุบันทั้งการจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การเก็บรวบรวมสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การศึกษาสภาพจริงโดยการออกเยี่ยมบ้านผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบนั้น ควรมีการวางแผนการดำเนินงาน อย่างชัดเจนตามขั้นตอนที่วางไว้ร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2558) ที่ให้แนวทางการดำเนินงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มว่าเป็นสิ่งจำเป็น ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม เริ่มตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้วยวิธีการที่หลากหลาย การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม กับผู้เรียนที่มีความต้องการ

จำเป็นพิเศษแต่ละบุคคล และการประเมินความก้าวหน้าแต่ละครั้งจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาสรุปความก้าวหน้าของผู้เรียน และการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจน มีการรายงานความก้าวหน้า โดยมีพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตัดสินใจในการทบทวน และปรับแผนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นพิเศษของผู้เรียนอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการประเมินความก้าวหน้า ทั้งนี้อาจจะเป็นผลมาจากเอกสารหรือ แบบฟอร์มที่ใช้ในการประเมินความก้าวหน้ายังไม่ถูกต้อง มีความล่าช้าในปรับปรุงเอกสาร การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการนำไปใช้ การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษดำเนินการไม่เป็นปัจจุบัน ขาดการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและรายงานผลความก้าวหน้า การพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวิทย์ สุทาลา (2563) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบ การบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับรุนแรงศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบัน มีการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอนมีการปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย และปัญหาเกิดจากการบริหารจัดการที่ยังไม่เป็นระบบ ขั้นตอน ขาดการวางแผนการดำเนินงาน ขาดการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด ขาดการตรวจสอบ ขาดการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน ภาศิเครือข่าย ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และขาดการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานทุกขั้นตอนและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกตอรอินท์ พิทักษ์โคชนากุล (2561) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบ การบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่าปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านมีระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การจัดทำแผนการจัดการศึกษา

เฉพาะบุคคลหรือการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว การประเมินความสามารถพื้นฐาน การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา และการประเมินความก้าวหน้า

2. ผลการหาแนวทางการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านการประเมินความก้าวหน้า ควรดำเนินการจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการ เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และรายงานผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรดำเนินการตามระบบวงจรคุณภาพ (PDCA) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธัญญรัตน์ เมืองอินทร์ (2558) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามทัศนคติของครูการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามทัศนคติของครูการศึกษาพิเศษ ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือการประเมินในทุกด้าน และตระหนักถึงการเข้าร่วม ทุกครั้งที่มีการจัดประชุม มีการให้ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินความก้าวหน้าร่วมกับแก้ไขแบบประเมินตามพัฒนาการแบ่งตามประเภทความพิการและการออกนิเทศผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มีประเด็นข้อค้นพบที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ และการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านการให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและด้านการประเมินความก้าวหน้า ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนการทำสังคัมมิตี หาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างละเอียด เพื่อรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสม และตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และควรให้

ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อประเมินความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการประเมิน ความก้าวหน้า ผู้บริหารควรให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการ ของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อประเมินความก้าวหน้า นำผลการประเมินไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งรายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ

3. ผลการหาแนวทางการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการประเมินความก้าวหน้า ควรมีการจัดทำ ข้อมูลสารสนเทศแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนการประเมินความก้าวหน้าเป็นภาคเรียน มีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษในการเรียนหรือฝึกตามแผนการให้บริการโดยมีการประเมิน ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนตามแบบประเมิน เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียน ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ นำผลการประเมิน ไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรม การพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างต่อเนื่อง ควรรายงานผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการนำแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปใช้จริงในศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดอื่น

2. ควรขยายขอบเขตการศึกษา โดยทำการศึกษการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดทุกจังหวัดในเขตภาคเหนือ

3. จากประเด็นปัญหาการประเมินความก้าวหน้า ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินความก้าวหน้า เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานระบบ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ

บรรณานุกรม

- กันยา อักษรทอง. (2562). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำข้อมูลนักเรียนพิการเรียนรวมในระบบ
โปรแกรมสารสนเทศ SET. นครศรีธรรมราช: ผู้แต่ง.
- เกดอรินทร์ พิทักษ์โคชญากุล. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือ
ระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ
จังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- จรุณี แก้วเอียน. (2556). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา: กลยุทธ์และแนวทาง
การปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จันทร์รา เต๊ะจัน. (2552). การดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกของ
สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- จิระวรรณ ศรีจันทร์ชัย. (2556). การดูแลเด็กที่มีภาวะบกพร่อง. มหาสารคาม: วิทยาลัยพยาบาล
ศรีมหาสารคาม.
- ชาญชัย อาจินสมจาร. (2551). ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก. กรุงเทพฯ:
ปัญญาชน.
- ญานิกา สุพล. (2554). สภาพและปัญหาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับ
เด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม).
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียน
ในโครงการตามพระราชดำริ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ณัฐพันธุ์ อ่อนตาม. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle) PDCA (Deming
Cycle) Management Techniques. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย, 1(3), 39-46
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2562). การศึกษาพิเศษ, 1-2. สืบค้นจาก [http://www.happyhomeclinic.com/
specialeducation.htm](http://www.happyhomeclinic.com/specialeducation.htm)

- ชัยญารัตน์ เมืองอินทร์. (2558). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของครูการศึกษาพิเศษ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- ชัยดา ขงขยั้ง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3. (การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้างฟ้าง.
- บุญสิตา วงศรี. (2560). ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา).
- บุรินทร์ สาริคำ. (2560). การพัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการวัยเรียนตามบ้าน. (วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ประจักษ์ ทานาม. (2559). การพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ด้วยกิจกรรมเกมการแข่งขัน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ผดุง อาระขวิทยบุญ. (2550). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก, น. 1-3.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116 ตอนที่ 75 ก, น. 3-6.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. (2546, 6 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 62 ก, น. 21-22.
- เพ็ญพิศ ผาพองขุน. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสันตพล).

- พวงมณี ชัยเสรี. (2557). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ อายุระหว่าง 0-5 ปี ของโรงเรียนศึกษาพิเศษและศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักการคลังและสินทรัพย์.
- มนูญ ร่มแก้ว. (2553). สภาพการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- ยุทธนา เกื้อกูล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี).
- รัชนิวรรณ แก้วมิลปี. (2558). การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่บ้านในเด็กพิการรุนแรงของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วุฒิชัย ไชยะภา. (2563). ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจส่งบุตรหลานที่มีความต้องการพิเศษเข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา).
- ศักดิ์ดา มังคะรัตน์. (2563). แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครสวรรค์. (2563). คู่มืองานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) และเตรียมความพร้อม. นครสวรรค์: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครสวรรค์.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR). แม่ฮ่องสอน: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR). แม่ฮ่องสอน: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2565). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 5 ปี ฉบับปรับปรุง (2565 – 2569). แม่ฮ่องสอน: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน.

- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- สุวิทย์ สุทาลา. (2562). *งานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา*. พะเยา: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา.
- สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์. (2561). *การบริหารหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 : การประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการสมัยใหม่เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ*. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ในต่างประเทศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือคนพิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและพิทักษ์เด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2558). (ร่าง) *คู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษาพิเศษ.
- Alana, S. Hillman. (2013). *Early intervention and student achievement*. (Dissertation, Education Faculty, Lindenwood University).
- Best, J. W. (1982). *Research in education*. (4th ed). New Delhi: Peronnel Educational.
- Cook, E. R., Tessier, A., and Klein, R. E. (1996). *Adapting early childhood curricular for children in inclusivesetting* (4th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed). New York: Harper Collins Publishers.
- Robinson, F. A. (2014). Amelia Robinson. *Literacy connections: Early literacy interventions for young children from at-risk population*. (Doctor of Philosophy, Special Education In the Graduate College, The University of Arizona).
- Reid, L. W. (2003). *Early intervention for preschool-aged children with behavioral and relationship problems and their families*. Retrieved from <http://web.ebscohost.com>
- Rinehart, B. T. and King. (2003). *Autism: A parent-based early intervention*.

Retrieved from <http://web.Ebscohost.com>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. นายเกรียงไกร อ่อนยิ้ม ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย
2. นางศรัณญา ทับน้อย ผู้อำนวยการ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. นางลลิตภัทร สืบเมือง รองผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
4. นางสาวอนุสรรา จันทร์ตาธรรม รองผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแพร่
5. นางสุภาพร รัตนวนา ครูชำนาญการ โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๓/๔๖๖

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางสุภาพร รัตนวงษา

ครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC)

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์ รหัสนักศึกษา๖๔๘๖๑๓๒๓ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการจัดทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การบริหารงานระบบ
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษา พิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เพื่อให้การดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและเป็นไปตามหลักวิชาการ
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี
จึงขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) วิทยาลัย
แม่ฮ่องสอน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พรภิไล)

คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

โทร.๐๕๓-๖๑๓๒๖๓

โทรสาร.๐๕๓๖๑๓๒๖๔

www.msc.mru.ac.th

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/ ๕๙๗

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๖ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๘ จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือการทำการค้นคว้าอิสระ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ พริบไหว)

คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/๖๐๔

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถาม

จำนวน ๖๓ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ โดยกำหนดใช้เครื่องมือในระหว่างวันที่ ๑๔ - ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ศุภกร ประทุมถิ่น)

รองคณบดี รักษาการ

คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus group)

1. นายโกสินทร์ สวัสดิ์ชัย ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
แม่ฮ่องสอน
2. นายชาญณรงค์ บุตรเวียงพันธุ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านห้วยผา
3. นางนงคันทน์ บุญจันทร์ดี ศึกษาพิเศษ สำนักวิชาการพิเศษ
4. นางสาวบังอร อนุโลม รองผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
แม่ฮ่องสอน
5. นางสาวเสาวลักษณ์ คำลาพิศ ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
แม่ฮ่องสอน
6. นางสาวกาญจนา กมลสิทธิชัย ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
7. นางสาวปิยะนันท์ ดวงดำ ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus group)

ภาคผนวก ข

สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์	
		1	2	3	4	5				
การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ										
1	การ ซัก ประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครอง และครอบครัวเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
2	การ ทำ สัม ค ม มิ ตี หา ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างละเอียด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
3	การเก็บรวบรวมสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	
4	การศึกษาสภาพจริง โดยการออกเยี่ยมบ้าน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้	

	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ (ต่อ)									
5	การจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล	1	1	1		0	4	0.8	ใช้ได้
การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา/ส่งต่อ									
6	การสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	การใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	การส่งเด็กผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้แพทย์วินิจฉัยและรับรองประเภทความพิการ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
การประเมินความสามารถพื้นฐาน									
9	การประชุมปรึกษาหารือระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	การให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
การประเมินความสามารถพื้นฐาน (ต่อ)									
11	การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และเด็กพิการในการประเมินความสามารถพื้นฐาน และการทดสอบความสามารถ โดยทีมสหวิชาชีพ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	การสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ชัดเจน	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล									
13	การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	มีการนำข้อมูลการประเมินความสามารถพื้นฐานไปใช้ในการวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (ต่อ)									
16	มีการรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และบันทึกไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะสอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตามความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	การติดตาม ประเมิน ทบทวน และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม									
20	การจัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)									
21	การให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเหมาะสมและตรงกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
23	การประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม (ต่อ)									
24	การให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านการศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
การประเมินความก้าวหน้า									
26	การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27	การประเมินความก้าวหน้าทางพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระบบ โดยการมีส่วนร่วมของครู ทีมสหวิชาชีพ ผู้ปกครอง และผู้บริหาร	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้

	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
การประเมินความก้าวหน้า (ต่อ)									
28	การบันทึก และรายงานผลพัฒนาการผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29	การนำผลการประเมินไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
30	การรายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ									
31	การชี้แจงความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญของการนิเทศติดตาม และการส่งต่ออย่างเป็นระบบ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
32	การประสานงานการส่งต่ออย่างเป็นระบบ	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
33	การส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคม สงเคราะห์อย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ (ต่อ)									
34	การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการศึกษา เรื่อง การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้อง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นยังไม่ถูกต้อง และไม่มี ความสอดคล้องกับ

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการศึกษา เรื่อง สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนแปลผลออกมาเป็น “ใช้ได้”

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในส่วนของสภาพการดำเนินงาน

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	29	96.7
	Excluded ^a	1	3.3
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.935	34

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในส่วนของปัญหา

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.887	34

ภาคผนวก ฅ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

Administration of the early intervention system of mae hong son special education center.

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย ที่ปรึกษา

ผู้วิจัย

นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้าพเจ้า นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
 ได้จัดทำแบบสอบถามฉบับนี้ขึ้น เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการบริหารงาน
 ระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 ในการวิจัยครั้งนี้ ต้องอาศัยความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และประโยชน์ทางวิชาการ จึงใคร่ขอ
 ความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความเป็นจริงที่สุด ขอรับรองว่าข้อมูล
 ที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของท่านจะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น และนำเสนอในภาพรวม
 ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม และหน่วยงานของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
 จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานระบบ
 การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ 30 – 40 ปี
☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 – 60 ปี

3. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา / รักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา
☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
☐ ครูผู้สอน
☐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ประสบการณ์ในตำแหน่ง (อายุการทำงาน)

☐ น้อยกว่า 1 ปี ☐ 1-3 ปี
☐ 4-6 ปี ☐ 7-9 ปี
☐ 10 - 12 ปี ☐ 13 ปีขึ้นไป

5. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณารายการสภาพปัจจุบัน และปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงในสถานศึกษาของท่านหรือที่ท่านเกี่ยวข้องเพียงช่องเดียว ซึ่งกำหนดค่าระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ / ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ / ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ / ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ / ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันการดำเนินการ / ปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	สภาพปัจจุบันการดำเนินการ					ปัญหาการดำเนินการ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
01	มีการชักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครอง และครอบครัวเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด	✓						✓			

จากตัวอย่างในข้อ 01 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพปัจจุบันการดำเนินการอยู่ในระดับ 5 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสภาพปัจจุบันการดำเนินการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการชักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครอง และครอบครัวเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับ 4 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัญหาการดำเนินการมีการชักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจากผู้ปกครอง และครอบครัวเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด อยู่ในระดับมาก

ข้อ ที่	การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	สภาพปัจจุบัน การดำเนินการ					ปัญหาการ ดำเนินการ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ											
1	มีการซักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ ประวัติ จากผู้ปกครอง และครอบครัวเป็นขั้นตอน อย่างละเอียด										
2	มีการทำสังคมมิติหาความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และ ชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ อย่างละเอียด										
3	มีการเก็บรวบรวมสำเนาเอกสาร หลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง										
4	มีการศึกษาสภาพจริง โดยการออกเยี่ยมบ้าน										
5	มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้เรียนที่มีความ ต้องการพิเศษรายบุคคล										
การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา											
6	มีการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรม ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท										
7	มีการใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา										
8	มีการส่งเด็กพิการให้แพทย์วินิจฉัย และรับรอง ประเภทความพิการ										
การประเมินความสามารถพื้นฐาน											
9	มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง										
10	มีการให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการ ประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ										
การประเมินความสามารถพื้นฐาน (ต่อ)											

[illegible]

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก ญ

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัย

การบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

Administration of the early intervention system of mae hong son special education center.

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย

ที่ปรึกษาหลัก

ผู้วิจัย

นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

บันทึกการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 9 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566
 ตั้งแต่เวลา 13.30 น. ถึงเวลา 15.00 น.
 สถานที่ ห้องประชุมศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

1. ชื่อ.....
2. จบการศึกษาระดับ..... สาขาวิชา.....
3. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
4. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน.....ปี

ส่วนที่ 2 แนวทางการบริหารงานระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	
1. การทำสังกมิตินหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้อง และชุมชนที่อยู่รอบตัวผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างละเอียด	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
2. การศึกษาสภาพจริง โดยการออกเยี่ยมบ้าน	
3. การซักประวัติ สังเกต สัมภาษณ์ประวัติจาก ผู้ปกครอง และครอบครัวเป็นขั้นตอนอย่าง ละเอียด	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา	
1. การส่งผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้แพทย์ วินิจฉัย และรับรองประเภทความพิการ	
2. การสังเกตพฤติกรรม และบันทึกพฤติกรรม ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
3. การใช้แบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความพิการทางการศึกษา	
การประเมินความสามารถพื้นฐาน	
1. การสรุปผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ชัดเจน	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
2. การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้เรียนที่มีความ ต้องการพิเศษในการประเมินความสามารถ พื้นฐาน และการทดสอบความสามารถ โดย ทีมสหวิชาชีพ	
3. การให้ความยินยอมของผู้ปกครองในการ ประเมินความสามารถพื้นฐานผู้เรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	
1. การติดตาม ประเมิน ทบทวน และปรับปรุง แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	
2. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละทักษะ สอดคล้องตามหลักสูตร และสอดคล้องตาม ความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
3. การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง/ ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษใน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	
การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม	
1. การประสานงานกับหน่วยงาน และองค์กร ต่างๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่ผู้เรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
2. การให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความ ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่จำเป็นเหมาะสม สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มี ความต้องการพิเศษ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษาเหมาะสม และตรงกับที่กำหนดไว้ใน แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
การประเมินความก้าวหน้า	
1. การจัดทำข้อมูลแสดงพัฒนาการของผู้เรียนที่ มีความต้องการพิเศษ	
2. การรายงานผลความก้าวหน้าการพัฒนาทักษะ ของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องทราบ	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
3. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและ พัฒนาการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะผู้เรียนที่ มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่อง	
การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ	
1. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและส่ง ต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	

การบริหารงานระบบการให้บริการ ช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงาน ระบบการให้บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด แม่ฮ่องสอน
2. การส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษทาง การศึกษา การแพทย์ อาชีพ และสังคม ส่งเคราะห์อย่างเหมาะสม	
3. การประสานงานการส่งต่ออย่างเป็นระบบ	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล นางสาวอาทิมา คำนวนทรัพย์

วัน เดือน ปีเกิด 16 พฤษภาคม 2536

ที่อยู่ปัจจุบัน 81/3 หมู่ 1 ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58150

อีเมลล์แอดเดรส artima319014@gmail.com

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2559 ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ)
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาปีที่ 6 (วิทย์ - คณิต)
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 34

ประสบการณ์การทำงาน พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน ครู คศ.1
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน